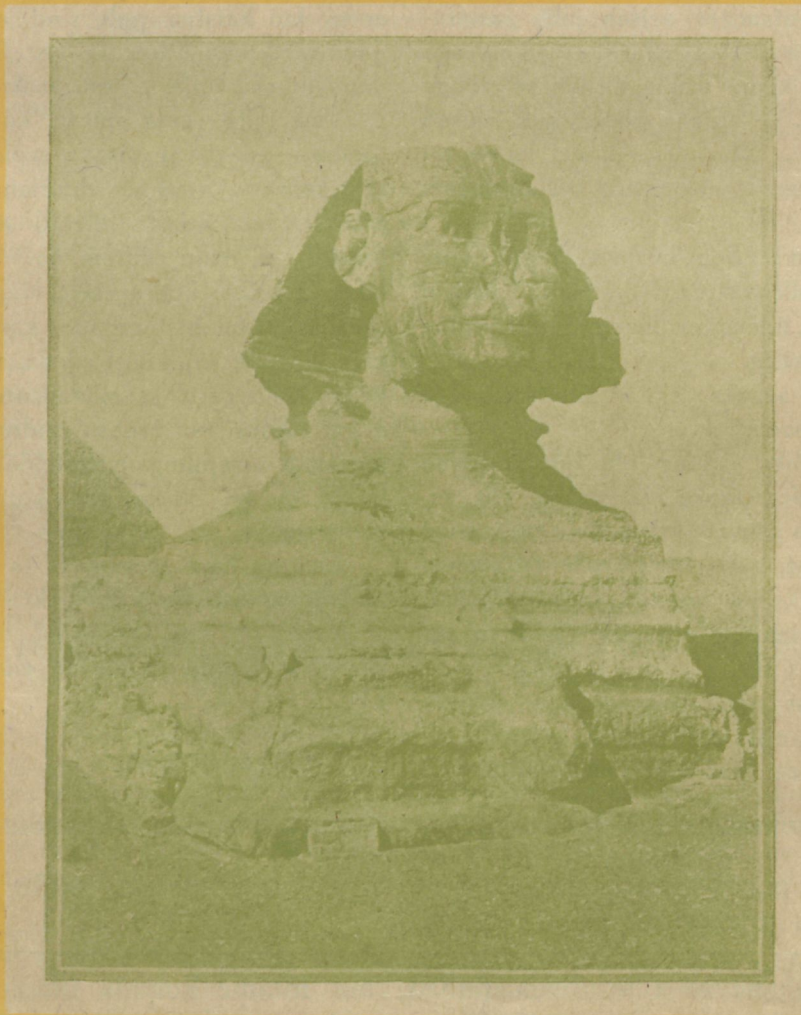

NOORTE ELU

NR. 3

1927

„Kristuse ja koguduse eest”
**E. Usklikkude Noorte (uskude-
vaheline) C. E. Liit.**

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1
Laekahoidja: J. Reinvaldt — Tallinna, Looe tn. 12—1
„Noorte Elu“ — toimet. aadr.: Tallinna, Iisraeli tn. 12—6
„ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1
„ „ — kirjad „ „ Postkast nr. 284.

„**NOORTE ELU**“ maksab aastas:

lihtpaberil postiga . 130 mk., postita . 120 mk.
heal „ „ . 200 „ „ . 190 „
Välismaale lihtpaberil 180 „ heal paberil 250 „

Küsiv sfinks.

Vaikeses ootamises seisab juba aastatuhandeid kõrve serval sfinks — inimpeaga ja lõvikehaga kuju. Tuima ükskõikse rahuga vaatab ta itta. — Sinna poole, kus tõuseb eluandja päike. Eluandja — seal juures tahaks ta nagu meile ette seada küsimust, mis on elu?

Mis on elu? See küsimus liigub veel praegu — hulk vastuseid on püütud sellele anda. Vististi ütleks teadlane: elu on teadus ja uurimine selles.

Noormees sõnaks: elu on lõbutsemine ja rahuldamatu soov.

Kotkas võiks öelda: elu on tõusmine kõrguste poole; lõoke sillerdaks: elu on laul; rõhutu ja vaevatu ütleks: elu on võitlus olemasolu eest, askeldamine päevast päeva.

Kui suudaksime koguda kõik vastused, mis sellele küsimusele antakse — jääks ikkagi meile lahtiseks see.

Ühe vastus tohiks rahuldada — Jeesus sõnas: Mina olen elu!

Rahuldab see sind? Ei vististi mitte küll

enne, kui Kristus pole sind eluks saanud. Joh. ev. 5:40 ütleb ta — „Teie ei taha minu juurde tulla, et elu saaksite.“

Vaja tulla Tema juurde, kuid Ta kuju ei tõmba — nagu ei tõmba meid Malai saarel kasvav okkiline duurian — see on puuvili, mis meelde tuletab meie kastanit, temast aga palju suurem on. Viljatuum on kõva ja paksu koore sees, ning tema kättesaamiseks tuleb tarvitada kas kirvest või kivi. Niipea kui koort avada, täitub ümbrus kange küüslaugu ja mädanenud sibula lõhnaga. Kuid sisu, roosa pudru, mille maik sarnaneb mandlitega vahulelöödud munakollasele, on hea ja kes teda kord söönud, tahab veel.

Ehk on lugu Jeesuse ja ta õpetusega ka midagi sarnast. Kuid need, kes on maitsnud, et Jeesus on hea, armastus, need tulevad, jäävad ta juurde ja saavad elu, igavese elu.

Tuled — saad ka.

R.

1. märts tuletab meelde igale C. E.-lasele midagi, mille täitmisest oleneb ka jumalariigistöõ edu liidus.

Lähenevad Ülestõusmispühad, mil tohime koguda üle terve maa Haapsalusse, et kogeda õnnistusi ja saada tulusaid juhiseid võitluseks.
Tere tulemast kõik konverentsile!

„Riskuge ta tükkideks.“

Palju artikleid on kirjutatud teaduslikust seisukohast tõenduseks Muhamedi poolt alustatud usu langemisele Egiptuses Türgimaal ja teistes moslemiriikides; nii paistab üleliigsena käsitada üht juhust, mis sündis islami maikjemas maanurgas. On tõstati, et islami võimu ei või mõõta tema arvuga ja mõjuga, vaid tema teadmatusega; meil on põhjust saada waimustust ja julgust kuuldes, et ewangeeliumifõnum wiidi tollesse kohta, kus islami teadmatuse ja fanatismi weel walitseb. Üksmeelel on tunnistatud, et suurim ebausik, suurim rahwa teadmatuse, suurim walitsejate wõim ja suurim rahwa rõhumine walitseb Shi' ah islamis Pärsias; ja Pärsias on edusammest puudutamata kohti Azerbaidžan. Seepärast awaldame wabandusteta selle jutu julgusest ja pühitsemisest, mis näitab, et Kristus suutis läbi tungida islami wiimasesse kindlusse, tema teadmatuse.

Dr. Zwemer'i wastilmunud raamat „Islami langemise seadus“ näitab, et kooran ise ja tähtsamad kombed nõuawad igalhe surma, kes wõõra usu poole kaldub.

See ei ole ainult teooria, vaid on edukalt läbitud terwes islami ajaloo. Tagakiusamine algas warsti pärast Muhamedi põgenemist Medinasse; ja mõõga tarwitamine pole lõppenud 20. sajandil.

Selle sisesejuhatusega wõimaldatakse aru saada rasket tagakiusamist ja kannatamist, mida esile kutsus juhtiva waimuliku pöörmine Tabrizi linnas 1925. aastal. Mir Jawad, nagu nimi ütleb, on Muhamedi otsekohene järeletulija ja peale selle on ta Najafi islami teoloogiakooli tiitlikandja. Ta oli linna haritud mehi ja oli väga rikas, sest ta oli kolme külla omanik ja kolme moshee ülewaataja. Lühikest aega oli ta olnud mosheekoolis teoloogia-professoriks, kus palju õpilasi oli. Mainitud kool seisis ortodoksjuhatuse all. Neist oludest tingitud, oleks ta pidanud paremat teadma, kui olla huwitatud ristiusust, kuid ta ei olnud rahul islamiga ja 2 aastat otsis ta paremat elu. Ta oli kuulnud protestantlikust kirikust, ja sinna juhtis ta omi samme ühel pühapäewa hommikul. Etteks wõeldi talle, et sellist kohta kuskil ei leidu, sest miks peab moslemile ju-

hatama õiget teed kristlikku kirikusse. Kuid wiimaks leidis ta tee ja jõudis weel õigeks ajaks, et kuulda kõnet Samaaria naisest, mida Robi Stephen pidas. Selget wahet tegemata kristliku ja islami naise wahel nimetas Robi Stephen kristliku naise eelbust ja õigust, ja wiimaks tähendas ta: „Te wõite kõik seda wõrrellda islami naisele antud wõimalustega, sest te tunneteneid nagu minagi. Millise kutse on annud Kristus maailma naistele!“ Too kõne mõjus Mir Jawadi peale, küsinud teiste koosolekute järele lubas ta tulla, et rohkem kuulda. Ta oli järjekindel kuulaja kõigil koosolekudel, ja uuris isegi piiblit mõne kuulutajaga. Kuu pärast andis ta oma esimese tunnistuse moslemikoosolekul ja kutsus teisi end otustama Kristusele ja ewangeeliumi kuulutama. Seft ajast saadik oli ta juhtinud jõud meie koosolekudel. Kord ütles ta tähtsat palwet, mis põhjenes „Jsa meie“ palwele. Üht lauset ei wõi ma unustada, mis järgnes palwele: „Jgapäewast leiba anna meile.“ „On meil leiba üheks päewaks, siis jätkub see, mida rohkem meie aga Püha Waimu saame, seda suuremaks läheb tarwidus tema järele.“

Koosolekul, mis peeti ainult moslemitele, oli Mir Jawad meile suureks kindlustuseks, sest ta tundis kõiki islami raskusi ja oskas rutuliselt lahendada islami raskemaid probleeme. Uudis tema pöörmisest lewis ruttu, tema ise katsus seda tõendada sõna ja teoga.

Ühel päewal tuli ta minu majja järgmise küsimusega: „Ma olen lugenud ristimise tarwidusest, kuid ennem pean ülalt ristitama ja seda näitama teistele rääkides neile Kristusest. Tunnen islamit, sest olen olnud tema juhte. Ma tean, et mind ootab surm, kuid ma küsin, on wõimalik mind siis sängitada kristlikku furnuaeda tunnistuseks, et olen surnud kristlasena.“ Seda kordas ta kolm korda. Järgmine päew oli Muhamedi tütre Fatima surma leinamispäew, mida pühitseti jalutades turuplatzil. Mõned peksid end ahelatega, teised löid omi rindu palmiokstega. Mir Jawad seis keset turgu, wõttes wälja uue testamendi hüüdis ta: „Sel wiisil ei saawuta teie päästmist. Päästmise saawutate ainult Kristuse läbi.“ Rahwa-

hulk piiras teda ja wiis ta politseisje. Kõsimusile, kas ta kristlane olla ja miks ta farnafelt toimib, vastas ta: „Ma soowin et mind nimetatakse ainult kristlaseks. Ja mis kõnelemise tänawail puutub, kuulen ma teisi hüüdwat „wanu riideid“ — j. n. e. Miks ei wõi ma siis rääkida teest Jumala juurde. Ta mangistati kolmeks päewaks. Pärast wabas-tamist keelati talle ära meie linnaosja tulla, — kuid see oligi ta siht pärast wabanemist. Tee peal peatasid teda kordnikud, nähes, et ta meilt tuli, löid nad teda rusikatega pähe ja wiisid ta koju, kus jällegi mangistati, kuid see ei eemaldanud teda meist. Mõne päewa pärast oli ta jällegi meil. Seal kõneles ta ja palus, ja neil tundidel on wilja igawikus.

Tema julgus oli filmapaistwam, kui ta ükski oli, sest sageli tahtis ta tungida endiste kaaswaimulik-kude majja, et neile kõnelda Kristusest. Esiteks armastid nad, et ta segane on, ja oma julguse pärast wiisati teda wiisakuseta uksest wälja. Kuid kui ta Ulempreefri juurde läks ja seal kõneles ja palus: „Ärge hoidke rahwast kauem teadmatuses, waid õpetage neile, mis on kooran ja mis uus testament,“ hakkasid waimulikud oma jõudu koguma, et teda tagandada. Sel otsustawal ajal peeti palwekoos-olekuid meie kirikus ja meil polnud waja teatada ega kutsuda kuulajaid. Kirik oli iga õhtu täis, — sest jutt Mir Jawadist ei olnud mitte ükski kristlast waimustanud teda kuulama, waid ka moslemeid kõigist linnajagudest, kes ennem polnud kuulnud meie kirikust. Esimesel õhtul kutsusin ma kõiki õeldes: „Tule ja waata.“ Koosoleku lõpul palusin ma teisi kõnelda. Mir Jawad tõusis üles. Tema luges salmi: „Tulge minu juurde kõik, kes te koormatud ja waewatud ja mina annan teile rahu.“ Tema rääkis rahust, mida Kristus annab, — rääkis wabanemisest patukoormast ja lõpetas sõnadega: „Mult küsitakse: „Jawad, miks jälgid ja Kristusele?“ Kuid mul ei ole wastutust talle jälgides, waid neil on suur wastutus, kes talle ei jälg, kui ta kutsub: „Tule.“ Teise õhtu teem oli: „Waata.“ Robi Stephen tarwitas näidet kõrwemaast: „Waata ja ole päästetud.“

Sellele järgnes Mir Jawadi kõne, mis põhjenes koorani salmil: Kui Jumal ütles: „Oh Jeesus, ma tahan sind surma saada ja tahan sind üles tõsta oma juurde; tahan sind wabastada neist, kes sind teotawad. Ja neid, kes sulle jälgivad, tahan ma üles tõsta ülestõusmispäewal üle nende, kes sind teotawad.“ Muhameedlased ei tunnista Kristuse ristisurma. See on sellest tingitud, et nad ainult Kristuse maapealse wõimu peale waatawad ja risti tähendust ei mõista, — sest neil tähendab see nõrkust. Uga waadake tõsi ristilõõdud Kristuse peale ja te saate ristiwõimust aru. Tee surma, tee Kolgatale oli ainult tee suurimasse ausse. Kristus suri meie eest, et meile anda wõimalust usu läbi Jumala ande wastu wõtta. Ta hüüdis: „Mu moslemiwennad, ärge waadake materjalistliku Kristuse peale, waid waadake au peale, millega Jumal teda kroonis, sest ainult temal oli wõim Jumala ees kosta ja ainult tema wõis olla süüta ohwer maailma pattude eest.“ Resknädala teem oli: „Ulu“. Ma kõnelesin

salmi üle: „Kes temasje usub, see ei pea häbisje saama.“

Reegi moslemi Sayyid segas wahale hüüdes: „Ta räägib rumalust. Muhamedi usk ei saada meid häbisje, miks siis räägite nii uhkeid sõnu. Lähme parem islami mosheesje, et siin seista ja saada häbi ofaliseks.“ Ma ei olnud puudutanud islamit. Nüüd wõttis Mir Jawad sõna. Ta rääkis Pauluse elust Apostlite tegude raamatu järel. „Ma olin ka Kristuse wastane, kuni teda kohtasin. Kas see „Sayyid“, kes praegult rääkis, on fanaatiline wastane, kes Kristust risti lööks, kuid just farnaseid tarwitab Jeesus. Siis palus ta ärapöördub näoga ja laialilaotatud kätega: „Do, Jumal pööra selle Sayyidi süda.“ See oli Mir Jawadi wiimane palwe selles kirikus. Teisel õhtul koosolekut alates märkas, et tema puudus. Raks meest tulid mu juurde ja rääkisid, et Mir Jawad oli rahwa hulgast piiratud, mis teda tolle „Sayyidi“ majja wiis, kes me koosolekut segas.

Kõne ajal tuli Mir Jawad sisse, istus taha. Teatud põnewus walitses koosolekul, 150 moslemit olid kuulajate seas. Lauu ajal otsustasime: Robi Stephen ja mina, mitte kellelegi wõimalust anda kõnelemiseks, sest olime kuulnud kawatsenud pealetungi meie kirikus. Meie ei teadnud lähemalt selle pealetungi iseloomu, kuid kolme kuu pärast saime teada, et salk noormehi, kaks warustatud rewolwritega, teised pussidega, olid järgmist kawatsenud: kui Mir Jawad tõuseb üles kõnelemiseks, kustutatakse walgus ja mangistatakse Mir Jawad ja teisi kuulatajaid. Kui me koosoleku lõpetasime, ilma et Jawadile wõimalust rääkimiseks andsime, ebaõnnestus nende katse. Nad septsesid uue kawa teise õhtu jaoks, nimelt teda, Mir Jawadit, tema kobuteel kinni wõtta. Kõik see oli meile teadmata, sest need sündmused olid wäljaspool meie wõimu, ja meid talutati edasi, ilma et oleksime teadnud, mis tulewal hetkel sünnib.

Järgmisel hommikul läks Robi Stephen kahe teise usklikuga ja minuga Mir Jawadi majja. Seal kõnelesime; kui ma jõudsin salmini: „Seni kui meie kõik ühesuguse usu ja Jumala Poja tundmise kätte saame ja täieks meheks saame Kristuse täie ea mõõtu mõõda,“ kuuludus rahutus hoowis ja järgmisel hetkel tungisid ärritatud moslemid majja.

Nad ei annud meile aega aru saada, milline see rahutus oli. Warsti olime õues ja aknaklaaside klirifemist ja ärritatud häälil kuuldes selgus meile, et need olid rahwajaadikud, kes nõudsid meie lahku-mist sellest linnajaoft. Wiimaks oli meil wõimalus kõnelemiseks. Ma kutsusin neid oma juurde lubades neid lahkesti wastu wõtta mitte filmakirjaks, waid tõsises armastuses. Wana Mekka rändur hüüdis wahale: „Ärge rääkige armastusest. Me oleme teile rohkem armastust üles näidanud, kui te ära teenisite. Meid kästi teid surmata ja me oleme teid ainult majast wälja ajanud.“ Meile selgus, et selles linnaosas ootas meid surm. Meie ei teadnud, mis oli sündinud Mir Jawadiga, kui ta ükski majja jäi. Minu tupp saabudes, palusime ta eest. Kolme tunni pärast kuulsin ta samme. Wälja joostes nägin ka teda ja tõin ta sisse. Nüüd kuulasime ta juttu. Ta

rääkis rahva tigidusest, rääkis kuidas nad ta raamatuid põletanud, ta uksti lõhkunud ja viimaks teda puutumata jätnud. Ta ööbis minu juures, sest ta teadis, et koduteel teda surm ootas.

Tol ööl ootas teda rahvas, ootas, kuni väsis ja ära läks. Nüüd veel ütlewad inimesed, et imetegude aeg möödunud.

Järgmisel hommikul kogusid waimulikud, et seiskukoha wõtta Mir Jawadi suhtes. Raebus saadeti poliitseise, teda ülekohtuselt süüdistades ja ta kinniwõtmist ja surma nõudes. Ta wangistati ja mina

liumisõnum. Terwe linn oli huiwatatud seft juhtumiseft ja kordnikud lewitasiid kõiki tema ütelsi ja kõnesi. Wangla ülemus ütles meile: „Mir Jawad peaks olema kristlaste piiskop, seft ei wõi kahelda ta täieliku andumise juures.“ Ta oli hästi sooritanud oma ekfami.

Keegi moslemipreester, poliitiline wang, wiidi samma kongi, kus Jawad wiibis ja warsti rääkis Jawad elawalt ristiusu ja islami üle, mille tõttu politsei talle ära keelas rääkida wangidega ja ta wiidi üksikkongi. Siin ta rääkis ametnikkudega, kes

Pöörnud moslemid.

Johannes ja Paulus.

Sitt Kämil Hajat (Ülewoolav elu).

Foto
A. Liblik.

läksin temaga ühes wanglasse, et seal ülemusega rääkida. Kuid ülemus ise oli moslem ja kartis usulise ringkonna wõimu, mille tõttu ta nõudmist lähemalt ei uurinud ja mu kaitsekõnet kuulda ei wõtnud. Mir Jawad wangistati ja mind keelati teda külastada. Kui me wanglale lähenesime — see oli jaanuarikuus — hüüdis ta: „Paluge Jumalat, et teil ei oleks waja talwel põgeneda.“ Pärast seda ei näinud teda keegi. Kuid ta töö ei olnud veel lõppenud.

Wangla müüride wahel lewis jällegi ewangee-

teda walwasid, ja kaks neist saatsid mitu tundi tema juures mööda. Jawad katfus neile seletada Kristuse jumalikkust ja Jumala kolmainust.

Wahepeal uuriti Mir Jawadi asja ja 12 päewa pärast saabus wastus, et Jawad waba olla. Kuid kaks juhtivat meest, kes olid korraldanud pealetungi tema majja, wangistati. Nii wõis ta koju tagasi minna. Ja see sündmus wiib meid pea punkti juurde.

Tähtsamate moslemite wangistamine oli otsekohene löök waimulikkudele. Nad nägid, et walitsusel ei olnud õnnestunud nende wõimu maksma panna

Pühapäewakool Shebiinis.

sel põnewal ajal. Kui walitus neid enam ei aidanud, siis oli igalhel võimalik islamile peale tungida, ja nende wõim oli otsas. Sama lugu oli ka Eweesuse kullaseppadega, kes mäsku korraldasid ja hüüdsid: „Suur on Eweesuse rahwa Diaana.“ — Kuid suurem hulk ei teadnud, mispärast nad olid kokku tulnud.

Pärast moslemite wangistamist kutsusid juhid suure rahwakoosoleku kokku, millest kõik õpetlased ja usuteadlased osa wõtsid. Kakskümmend tuhat meest kuulastid põnewusega, kuis otjustus Mir Jawadi saatust. Mõned nõudsid ta surma, teised tahtsid teda kiwidega surmata, kuid enamik hüüdis: „Riskuge ta tükkideks.“ Nii ägedaks muutus rahwas, et oli waja wiis kordnikku panna Mir Jawadi maja ette ja weel mitu salapolitseinikku, et hoida Jawadit rahwa wiha eest. Kutsuti Mir Jawadi isa. Wäsinud raskusist, mis olid ta majja tunginud poja pöörmise läbi, rääkis ta järgmist: „Tehke temaga, mis soowite, sest ta on kurwastanud meie perekonda, riikunud meie rahu, ta on lõpetanud meie mõju ja ma olen wäsinud teda kaitsta ja tagasi tuua islamile. Surmake ta, kui tahate.“ Õigusteadlane, kes oli kõik hoolfasti tähele pannud, saatis kaks meest wälja ütleva, et rahwas läheks wanglasse ja nõuaks nende kahe mehe wabastamist. Kui nende palwet ei täideta, pidid nad ukseid purustama ja mõlemaid wange wabastama.

Salaja saadeti ametnikke ette politseile rahwa soowi teatama. Kui rahwas aeda ilmus, mitmed warustatud rewolwritega ja mõõkadega, kohtasid nad neid kaks meest, kes olid juba wabastatud. Rahwas tuli tagasi ja piiras Mir Jawadi maja.

Rahwa tagedust nähes saadeti politseilemla lalaga Mir Jawadit ära wiima. Kui Mir Jawad wälja astus, tahtis ta rahwale rääkida, kuid see keelati tal ära.

„Nad tahawad teid tappa, ja kui te end näitate,

kisumad nad teid tükkideks,“ ütles ülemus. Ametnikud andsid kahele politseinikule käsu rewolwritega warustuda ja tõlla ees sõita. Ülemus ja teised, nende seas Mir Jawad astusid tõlda; rajades teed läbi rahwamurru, kes wangla poole sammus, jõudsid nad ainult pikamööda edasi. Korruga tõusis Mir Jawad, üles ja hüüdis koorani käes hoides: „Lugege oma kooranit, sest tas peitub tunnistus, et Kristus tõde on.“ Ametnik nimetas teda lolliks ja palus waikida. Kuid ta hüüdis: „Kas nad ei ole moslemid ja kas ma ei ole islami õpetaja. Miks ei pea nad oma usku tundma.“

Mööduisid kuud, ja Mir Jawad oli ikka weel wanglas. Tarwitati kõik abinõud tema wabastamiseks. Minu sõbra teenuse läbi otjustati teda maapakku lasta, ja wäljaspool linna oli mul wõimalus taga kokku

saada. Tõld ootas Mir Jawadit, kuid ei ilmunud ta. Wiimaks tuli politseinik, kes ütles, et Jawad keeldub tulemast. Seft saades kristlaseks oli ta riikliku kuriteo teinud, nii pidi ta wanglas püsima. Ja kui ta polnud sellist kuritegu korda saatnud, miks pidi ta siis pagulaseks wäljaspool linna elama. Nii ei tahtnud ta wanglast lahkuda, sest ta oli kristlane ja lootis weelgi kuulutada. Nii jäi ta sinna. Kuid sarnasel protestil walituse wastu ei olnud kasu. Teisel hommikul wiidi ta wahtide saatel linnast wälja ühes noore mennaga. Kui ma kuulda sain, kus ta wiibis, saatsin ma käskjala tema juurde, kes järgmise kummalise sõnumiga tagasi pööris: „Mir Jawad oli wiibinud tolles küllas, kuid oli praegu sealt lahkunud. Ta kogus külla elanikke oma ümber neile kõneldes. Järgmisel päewal ilmus keegi mees, kes rahwale ütles: „Surmake see koer wõi ajage ta külast.“

Nad ei kuulnud ta sõna ja warsti wiis ta wend ta ära — ei tea kuhu. Ma leidisin ta wenna ja palusin mulle teatada, kus ta oli. Kuid wend ütles: „Kui uudis tema asupaigast lewib, tõuseb jällegi rahutus.“ Ta palus meid teda usaldada Jawadi suhtes, ja kui torm mööduis, lasseb ta meid Jawadit näha. Siitamaani ei tea meie, kus ta wiibib, sest rahutus pole weel lõppenud. Paluge kõik tema eest, et ta wabaneb ja ewangeeliumi kuulutada wõib ja kaasa aidata jumalariigi ülesehitamiseks Pärstias. Temast wõib öelda nagu Paulusest: ta peab minu nime paganate ja kuningate ette kandma, sest ma tahan temale näidata, kui palju ta peab kannatama minu nime pärast.

Weel mõni sõna lisaks. See asi wiidi uue Pärstia kuninga ette. Amerika Misjoniseltile keelati ära Tabrizis töötada, põhjuseks oli mainitud sündmus.

Usuwabadus peab ka Pärstiasse saabuma. Kurb on, et Mir Jawad nii kõrge hinna pidi maksuma Kristuse armastuse eest. Paluge Pärstiamaa eest,

paluge, et ka seal leviks usuvabadus. Jumal on imeliiselt tarvitanud toda wana suguharu, et täitaks „Tema“ tahe; prohwet Jesaia nimetab Pärsia kuningaid „Jumala walituiks“. Las elada uus kuningas selle nime auks. Huwitaw on tapmiskatse, mida kawatseti, kui Mir Jamad weel waba oli. Üksik- asjad olid teadmata, kuna kaks meest usklikuks said, kes meile jutustasid, et nad käinud meie koosolekuil, et neid lõpetada ja kõiki kuulajaid hirmutada. Kuid waim, mis neil koosolekuil walitses, oli ületaw, nii et nad ei wõinud omi kawatseti läbi wiia. Ta tunnistas kõik kuue kuu pärast ja soomis ristimist.

„Kui nemad teid wiivad ülemate ja walitsejate ette, siis ärge muretsege mitte, kuidas ehk mis teie eneste eest peate wastama, ehk mis teie peate üttema; sest Püha Waim peab teid jelsamal tunnil õpetama, mis teie peate rääkima.“

Jeesus ise julgustas ja õnnistas islami usklikkude tunnistusi. Ja kõik see wiib meid weendumisele, et Muhamedi usukindlus langeb ja ristiusk Jeesuse Kristuse läbi tõuseb ja wõidu saawutab.

Tabrizis, Pärsias.

E. M. Wright.

Gest. E. S.

Jisrael kõrwes.

Joh. Peipman.

Jisraeli elu kõrwes ütleb meilegi tõsist jutlust. See räägib eefimustest, nuhtlustest, walust ja surmast. Weel rohkem räägib see Jumala armastusest, hoolerandest, pikimeelest ja andeksandmisest. Kõrweteeponna wältus oleks loomulikult 40 päewa olnud, just nii kaua, kui Kristus waimu läbi kõrwes wiibis. Aga päewade asemel määrati aastad karistuseks nurisemise ja wastuhakkamise pärast. Karistus tõi hulka dele kõrwesurma. Waimulikud kõrwes karistab Jumal wastuhakkajaid waimuliku surmaga, lihameelega (Rooma 8 : 6).

4. Moos. 33. peat. järele oli Jisraelil Kaanani teekonnal 33 peatuskohta; nendest kolm enne Punast merd ja 30 kohta kõrwes. See on kaunis kooskõla Jeesuse eluaastaiga (Dsea 11 : 1; 2. Moos. 4 : 22; Matt. 2 : 15). Kõigi seisukohtade sündmusi ei jõua ma siin kirjeldada, kuigi need väga tähtsad on lugeda ja õppida, kuid lühikest ülewaadet tahaksin teha, mis tähtsamate sündmustega on seotud.

Esimene koht, kus Jisrael lahkudes Punase mere äärest peatus, oli Maara. Esimese puudusena tunti seal janu. Kohalleiduw wesi oli wiha. Niisama jõuab patustpöörnud hing waimulikku Maarasse. Maane headus ei jahuta enam ta hinge, omaste ja sõprade poolt saab tunda armastuse asemel pilget ja wiha. See on proow; kas kannatad wõi nurised. Maara wesi sai magusaks, kui Mooses ühe puu sellesse heitis. Niisama magustab Kristuse ristipuu me elufibedused ja jaadab meile kannatust. Pealegi teeb Jumal seal oma rahwale seaduse ja tõotab ise neile arstiks olla.

Maarale järgneb Selim, ilusam koht, mis wõib kõrwes lubada. Seal on 12 weallikat ja 70 palmipuud, rohkesti warju ja jahutust. Risti läbi juhitate meie tee rahule ja rõõmule. 70 palmipuud tähendab jumalarahwa juhte, keda wanasti täideti Püha Waimuga selles, et rahwa puudusi aidata kanda (4. Moos. 11 : 16—29). Dige on nagu palmipuu (L. 92 : 13). 12 weallikat tähendawad 12 apostlit,

kelle elu Püha Waimu läbi allikaks muutus (Joh. 7 : 38, 39).

Järgmine samm wiis Jisraeli Siini kõrbe. Siin näib Selimi rõõm nagu kadunud olevat, rahwas nurisib leiwa ja liha puudusel. Meiegi wabest kaotamine liiga ruttu õnnistused, mis mööda minnes ehk wõõruskäigul teiste läbi saime. Mitte seepärast nuriseda, waid paluda. Jumal ise annab meile leiwa teewast, niikaua kui teekäijad oleme; niisama nagu Jisraelile mannat (2. Moos. 16. p.). Jisraeli jõudes Rewidimi oli tal jälle wee puudus. Nad riidlesid Mooses ja Aaroniga: „Saatke meile wett.“ Ka meie tarwitame igal sammul Kristuse armu nagu Jisrael wett. Kuidas saame seda? Imeline oli mul kord kuski palwetunnis üht wenda waadata, kes palweajal rufikaiga wastu pinki tagus hiiüdes: „Saada meile waimu.“ Mõtlesin, seegi on enam riid kui palwe. Mooses lõi wastu kaljut kepiga üks kord; teist korda pidi ta kalju wastu rääkima, kuid rahwa tõttu ärritatud lõi ta teist korda jälle, misjulguse süü pärast ta

Foto A. Liblik.

Usklikud Egiptuse noored, keda ristimisele ette valmistatakse. Ristigmärgitu on ilma jalgadeta. Lapsepõlves viskasid vanemad ta trammile alla, et teda surmata, rattad aga löikasid ainult jalad. Misjoniasutuses on ta üles kasvatatud.

töötatud maale ei saanud. Ka Kristus, see kalju, on kajupeiga üks kord Kolgatal löödud (Joh. 19:7); ta annab eluvert küll. Arge lööge teda teist korda enam oma riiafa meefega, vaid räägime temale kõik alandlikus palves. Mitmeidki paiku, kus ka palju ja nutawaid joodetud, nimetab Jumal wiimaks Maašaks ja Meeribaks, et seal wee, waimu, pärast riieldud (2. Moos. 17:1-7).

Weel tuleb tähele panna, et samas Rewidimis, kus kaljut löödi, tuli pidada rasket lahingut amaleeklastega, mis raugemata palwejõudu tarwitas. Jah Kolgatal, ristil, peab wõidetama ka meie amaleeklane, s. o. li-hameel, mis sõdib waimu vastu.

Järgmisele peatusel jõudis Iisrael Siinai mäe juurde. Kolmepäewase ettevalmistamise järele, mis Mooses korraldas rahwaga, tuli Jumal pilwesambas maha mäe peale. See sündis pikemürina, wälgu ja pafunahelina saatel. Rahwas wärises, Jumal rääkis kesk tuld ja andis oma rahwale käsud ja seadused. Samal kombel annab ta ka uuele Iisraelile elawad käsused tülles nende juurde waimutule läbi. Pärast Siinaid läheb Iisrael Kibrotawasje; see nimetus tähendab „himuhauad.“ Himu kaewab usklike haa. Küll oli 10. käsu põhiteem: „Sina ei pea himustama,“ kuid Iisrael ei pidanud seda. Kurijeti jälle liha pärast. Jumal andis ka. Nad sõid himufalt — kuni surid. See õpetab meid, et ka ajaliku sөөmise juures olgu usklik mõõdukas: mitte täitmatu roojamärk, nagu Juuda ütleb oma raamatust 12. s. Järgmiseks vaatame peatuskohta „Atserotti.“ Selle paiga kuulsus seisis selles, et seal kade nurin tõusis Moosese vastu tema ameti, seisuse ja naise pärast. Kurijead olid mitte rahwas, waid tema wend Aaron ja õde Mirjam. Jehoowa lõpetas filmapiikfekt nende pahanduse tülles pilwesambas maha ja kutsudes neid kolmekesi oma juurde. Ta tunnistab end oma ustawa sulase Moosese poole, keda ta ise sellele kohale oli seadnud, ja nuhtles sealsamas Mirjamit pidalitõwega. Moosese eestpalwe läbi sai Mirjam jälle terveks, aga ta pidi seisja päewa oma häbi kandma, olles see aeg leerist wäljas luku taga. Samasugust kadepunurinat saawad Iisanda pruugitawad sulased weel nüüdki oma vastu tunda. Aga Jumal näeb ja seletab asju.

Mhudes leeri Baarani kõrbe jaatis Iisrael maa-

kuulajaid töötatud maad läbi kashuma. Igaft suguharust läks üks mees. Need tõid oma otsused. Maa on hea, mis piima ja mett jooftseb, aga rahwas ja linnad on tugewad, ja suured Anaki pojad on ka seal elamas, mispärast näib wõimatu olewat seda maad kätte saada. Kümme maakuulajat, kes nõnda rääkisid, tegid rahwa südame araks ja uskmatuks. Aga kaks maakuulajat, Zoosua ja Kaaleb, olid mehed täis usku, kes ka rahwast julgustasid ja kinnitasid Jumalale lootma. Kuid rahwas tahtis neid kiwidega surruks wisata. See lugu peaks meilegi õpetuseks olema; esiteks, et see on ektimõte, kui jutlustatakse rahwale hingewenlase wägewust ja wõitmatust. Kiiisugune jutlus saadab ainult uskmeta meelt. Kuid jutlus, mis Jumala wäge fihaldab, saadab rahwast uskuma. Teiseks, et enamuse otsust ei wõi usuasjus mõõduandwaks pidada, mida ka palju teised piiblikohad tõendawad. Jumala otsus kümme maakuulaja kui ka rahwa kohta, kes nende mõtteid pooldas, oli ahwardawalt karm. Ta lubas selle uskmeta rahwa korraga lõpetada, ja selle ajemele uue rahwa walida Moosese sooft. Mooses palus ja Jumal pehendas seda karistust. Ometi ei pidanud see uskmeta kogudus töötatud maale pääsma peale Zoosua, Kaalebi ja wäetite laste, kes olid selles süütud. Mii on Jumal ka meie wiimsete päewade ajal kogu uskmatuks muutunud kogudused üle annud pühitsemata paganliku elu ja Kristust falgawale õpetusele ning on waimuärkamiste läbi uusi usklike kogudusi ajemele kufunud. See sündmus tõi Iisraeli kogudusele kurwa pöörd. Weel katuti omast wäest üle raja tungida, kuid löödi suurte kaotustega tagasi. Ulgas lootufeta rändamine mööda õudset kõrbe, kuni 40 aasta wältel lõppes see rahwapõlv.

Ka Mooses, kes üks kord ektis Jumala au vastu, leidis haa raja ääres Biska mäel. Olgu see kõigile uskliku rahwa juhtidele märgiks, et nad ei lafeks end rahwa meeleolust kaasa kiskuda, waid Jumala aust juh-tida. Wiimaks tuli ometi õnnis päew, millal Iisrael läbi Jordani läks Kaanani pinnale Zoosua juhatusel, kuigi need wäetid, kellest kõige wähem seda loodeti. Ka uus Iisrael jõuab oma Zoosua s. o. Jeesuse saatel töötatud maale, ja wiimaks ülalhesse Kaanani ja uude Jeruusalemma, ifegi need wäetid, kes aga usaldawad oma Jumalat.

Mooses Egiptuses.

„Usu läbi jättis tema Egiptusmaa maha“ — Heebr. 11:27.

Me oleme kutsutud maailma ära wõitma. Isegi abinõu on meile antud, millega see võib sündida, nimelt „usu läbi.“ Aga miks oleme nii nõrgad, miks peame sagedasti tunnistama: ebaõnnestus! Käesolev teem: „Mooses Egiptuses“ aitab ehk meid wiga üles leida ja näitab ehk ka meile teed, kuidas wõitu saada.

Mooses on neid nimesid inimsoo-ajaloos, mis igawesti särab. Ta on suure aja suur poeg. Tema elulugu on selge näide sellest, kuidas Jumalal on plaanid ja nõud iga oma loodud lapse jaoks valmis, kus inimesel ei ole muud tarwis, kui et neid teostada.

Mooses sündis sel ajal, kus Iisraeli orjake kõige raskemalt rahvast rõhus. Ta on walude ja pisarate aja laps. Ta nägi Iisraeli hirmust orjust, kuulis rahwa hädakisa ja tundis nende valu, aga ta aimas ka vabaduspäewa koitu varsti üles tõusvat. Ta elas suure paasa eelõhtul.

Kõik see, mida Mooses nägi, kuulis ja läbi elas, pani imelised aimused ta hinges elama ja kihutas teda kangelaslikule tööle. Selleks oli jumalik ettenägemine talle imelise valmistuspaiga määranud suure vaarao kuningakojas. Mis iganes see maailm sel vanal imeajal wõis pakkuda, see oli Moosesele tarvitada.

Harilikult oleme õppinud mõtlema, et vanaaeg

oli harimatu ja kultuurita aeg. Kuid asi ei ole nii. Tõenäoliselt oli selleaegne haridus mitte halvem kui praegune kultuur.

Võime kindlasti piiblisti näha, et on olnud muistsel ajal suuri ja kõrgehariduslikke ajajärke. Esimene kõrgekultuuriline aeg uppus suures veeuputusel Noa päevil. Pärast seda tõusid uued haridusajad, ja väga võimalik, et Mooses elas selle teise haridusaja lõpul. Igatahes oli Moosese haridus suur, sest teda „õpetati kõige Egiptusmaa rahva tarkusele ja tema oli vägev sõnadest ja tegudest“ (Ap. t. 7:22). Nende 40 aasta jooksul on Mooses tõesti Egiptuse haritlaste ja ülikoolide loorbereid omanud ja võib-olla veel suurem tulevik oleks teda ees oodanud — aga seal tuleb korraga pööre. Jumal puutub asjasse, sest aeg oli täis. Imeline on siin märkida seda, et Moosese 40-aastasest noorpõlve ajast ei räägi püha ajalugu, piibel, midagi. Moosese ajalugu Jumala silmis hakkab siis peale, kui ta „oma vendade juurde välja läks,“ 2. Moos. 2:11. Mõtles 40 aastat ja Jumala ees ei ole see ajalugu! Mis tähendus on kord tervel inimsoo-ajalool Jumala ees? Võib-olla kaob ta kõik tühjusse, ja ainult seal algab inimsoo tõsine ajalugu, kus ta Kolgata risti all armu otsib.

Aga Moosesele oli veel teine suur edu Egiptuses, nimelt selle vägeva maa rikkused. Seda kulda ja hõbedat, mida vaarad omasid! Eks ole alles viimaste aegade väljakaevamised näidanud, millised lõpmata rikkuse ja külluse varad olid neil kasutada. Ja see rikkus kõik oleks olnud Moosese päralt. Aga kui jumalik tund Moosese elus lõi, siis arvas ta „Kristuse teotuse“ suuremaks rikkuseks kui Egiptusmaa vara.“

Kolmandal kohal võime veel mõelda, et misuguseid elumõnususid oleks võinud Mooses Egiptuses maitsta. Ka nende poolest oli Egiptus rikas, sedagi põlgas Mooses ja oli valmis loobuma, sest ta vaatas „Selle peale, keda tema ei näinud, otsegu oleks ta Teda näinud.“

Nii moodi valmistatult tundis Mooses tungi eneses minna vendi vaatama. Mu sõber, see on suur silmapilk su elus, kus küsid: „Mis inimesed need usklikud siis õieti on?“ Mooses läheb ja teeb imelise kogemuse, — ta senine, ehk esimene ettevalmistus maailma võitmiseks ebaõnnestub täiesti. Ei olnud kõigest haridusest ja ettevalmistusest muud kui nähtavalt ainult kahju. Ta ise saab nagu mässuliseks, rahvas peab teda provokaatoriks, kihutajaks, äraandjaks, ja lõpp on, et peab südametunnistuse vaevast vaatama „sinna ja tänna“.

Kuigi Mooses tundis, et oli ebaõnnestunud, siis Jumalal oli uus kooliaeg talle määratud kõrbe. Algab teine 40-aastane valmistusaeg, aeg, mis on hoopis vastand endisele, aga aeg täis Jumala ilmutumisi ja õnnistusi.

Siin leiame endid. Kui noor inimene tunneb ennast puudutatud olevat elu suurte eesmärkidega, siis asutakse enamalt jaolt vaimustatult tööle. Kõik aatellised eesmärgid tõmbavad noori: isamaa, ha-

ridus, karskus, kunst ja mitte vähesel määral tõsine elav usk. Aga kui paljud pöörsid juba esimesel kokkupuutumisel vastasega purustatud peaga tagasi. Kõik pidi korras olema, võit pidi tulema, maailm pidi pöörma, usklikud pidid elavaks saama, kui mõni noor vend esines ja seal korraga — ebaõnnestumine, mure ja nukrus. Mis puudus? Vastus on lihtne, sama mis Moosesele: „Kõrb“! Jumalik kool.

Ära siis, kallis sõber, veel meelt heida, kui näed, et su kõrgeid ja kallimeelsed püüded surmavalt vastu võetakse, vaid ole valmis kõrvetele asuma. Ehk oled aastakümned saanud jumaliku valmistust neis asjus, mis maailm võib anda, siis ole veel valmis teist sama palju aega Jumalaga kõrvekoolis käima. Küll omal ajal leiad, et nooruse imelised unistused õnnest, puhtusest, pühadusest ja võidust maailma, saatana ja oma liha üle sind teretavad kui kangelast, kui kõrvest tagasi tulles uuesti nende võitmisele asud.

Nii saabus ka Moosesele aeg, kus teist korda ettevalmistatult kõrvekoolis täieliselt õnnestas oma kõrges kutses. Nüüd minnes tagasi jumalikul volitusel tunneb rahvas oma päästjat, vaarao ja Egiptus kohkuvad, värisuvad ja lasevad rahva minna. Küsime, milles peitus siis õige selle teistkordse võidu saladus. Oli ju esimenegi ülesastumine „usu läbi“ sündinud, mis oli siis teistkordsel esinemisel rohkem kui „usu läbi“. Ei midagi muud rohkem, kui et oma tahtmine oli annud end ära Jumalale. Siin tuletan meelde üht kohta Heebrea 10:5—10. Kui sa selle koha mõttes läbi loed, siis leiad, et meie Issand Jeesus sellega kõige suurema ohvri tõi, et oma tahtmise Jumalale ära andis. See on kõige suurem ohver, mida inimlaps iganes võib tuua: tahtmine.

Ja sellest ohvrast rõõmustab Jumal iga ühe üle. Ka Mooses ei ole siin erandiks. „Kõrb“ murdis Moosese tahtmise. „Kõrb“, sinu kõrb, kus ta iganes siin ongi, kas üksikus kõrvalises kohakeses, kas haigevoodis ehk võormaal, ehk mõne vaia all, mis lihas sind vaevab, nagu Paulust, selle sinu kõrvesolemise eesmärk on, et su tahtmine anduks Jumalale. Ja kui on see sündinud, siis näed, kuidas Egiptus allub, Iisrael vabaneb ja sa lähed võidukalt läbi Punase mere „töötatud maale.“

Keegi on Moosese elust kokkuvõetult öelnud: a) 40 aastat mõtles ta end midagi olevat, b) 40 aastat pidi ta õppima, et ta midagi ei ole, c) 40 aastat tegi ta suuri leidusi, mis Jumal võib teha inimesest, kes midagi ei ole.

Egiptus vaimulikult tähendab maailma. Mida Mooses Egiptuses korda saatis „usu läbi“, seda peame meie maailmas korda saatma samuti „usu läbi“. Õieti see on juba korda saadetud 1. Joh. 5:4. Maailm on Kristuses Jeesuses võidetud, see usk on meiega käes võimuse, võimuse ka oma tahtmist Jumalale ära andma. Too see ohver ja sa leiad end võitjana maailma üle!

H. K—gi.

Ülewaade Egiptuse üldmisjonist. (Egypt General Mission)

Taevariik on sinepiwakeje sarnane, mis üks inimene wõttis ja külvas oma põllule, mis küll kõige wähem kõigist seemneist; aga kui tema saab üles kaswanud, siis on tema kõige suurem aiarohutude seas ja saab puuks, nõnda et linnud taewa alt tulewad ja teewad pesad tema okstele.

Matt. 13:31—32.

Sarnasena sinepiwakesena on ka Egiptuse üldmisjon tärganud ja edasi wõrsunud.

See misjon on ühe naisterahwa palwe wili. Üle 30 aasta tagasi elas Aleksandrias keegi usklik mis van Sommer, kes oli nii rõhutatud muhameedlaste naisterahwaste hädadeft ja waewadest, et ta hakkas nende eest Jumalat paluma. Ta palwe oli, et Jumal saadaks 7 noormeest Egiptuse, kes aitaksid seda maad ewangelifeerida! Samal

tundmatul teel ühte tulewikku, mis ei pakkunud neile mingit edasisaamist, tõusis peagi omaste poolt suur torm ja wasturääkimine. Ühed pidasid neid hulluks, teised raputasid uskmatast pead. Eks me näe!

Noormehed läksid aga usus edasi mitte toetades olewale misjoniseltfidele nende liikmeks saades ega oodates toetust üheltki koduselt koguduselt! Südamas oli waid Jumala usaldus, armastus hukkuwate miljonite wastu Egiptuses ja Jesanda käsk — minge! Sarnast usku ja sõnakuulmist Jumal ikka austab, mis awaldus ka siin. Wäike sinepiwa-sarnane algus kujunes misjoniseltfiks, mis on truuwiks jäänud oma esimestele põhimõtetele. Meie läheme wälja usus elawale Jumalale kunagi wõlgu tehse. Rõik annetused tulewad

Egiptuse üldmisjoni esimesed liikmed.

J. Martin Cleaver. F. Cooney. Elias Thompson.
George Swan. J. Gordon Logan. T. E. Swan. Wm. Bradley.

ajal andis Jumal ärkamise Jirimaal Belfasti linnas. Mitmed noored ärimehed tarwitasid omad pooled lõunatunnid ühiseks palweks. Kuid lõunatund jäi warsti liig lühikeseks. Oustustati iga nädal üks poolööd saata mööda ühises palwes. Ühel niisugusel palweööl tuli Jumala Waim wägewasti nende peale ja üks neist Martin Cleaver kirjutas ühele lehekesele umbes järgmist. Meie, allakirjutajad, pakume endid Jumalale wälismisjoni töö jaoks, millal ja kus pool tema meid wajab. Ja siis kirjutas 13 meest oma nime alla. Selle järele peeti Keswick'is suur aastane konverents, kuhu läksid ka mitmed nendest. Seal sai Jumal mõnele selgeks teha, et ta tahab teda saata Egiptuse. Mehed jäid ka oma sõnade juurde: Siin ma olen, saada mind. Nähes, et noormehed loobusid omast heast karjäärist ja tahtsid edasi minna

üldise misjonikasfasse, olgu siis need isiklikult märgitud mõnele isikule wõi tööalale. Iga kuu lõpul saadetakse „ohwriannid“ tööpõllule, kus esmalt maksatakse kõik järjekindlad maksud, nagu rendid, pärismaalas-kaastööliste palgad j. n. e., ülejääk jagatakse misjonäride keskel, millega wiimased katawad oma elamiskulu. Kui on aga misjonikasfa tühi, siis ei ole muud teed, kui rutata elawa Jumala ette palwesse, kellel ikkagi on weel omi kaarnaid. On imeline, kuidas Jumal seda praegust misjoniühendust, mis enam 7 ei ole, waid 50, ülal peab ja ta eest hoolt kannab, ta palweid ja usku austades. Need kitsad usuteed on wäga tarwilikud usu kaswatuseks ja isiklikuks elamuseks Jumalaga. Need on teed, millel hing oma Jumalat tegelikult õpib tundma.

Egiptuse üldmisjon on uskudewaheline mis-

jo n. Meie hulgas on ruumi kõigile uuestifündinud inimestele, keda Jumal on välja läkitanud. Meie töö eesmärk ei ole koguda omale kogudusi ja ehitada Paabeli torni, vaid juhatada hingi Kristuse juurde. Kes tuleb ja leiab päästmise, liitub oleva evangeeliumikogudusega, mis on suurem pärisrahva ringkond. Sagedasti elame „mitmesugused ufulistid“ koos ühes misjoniasutuses ja väikesti vahesid silmist kaotades, soovides ainult Tallele hingi võita, võime südamest üksteist armastada ja austada. Laul 133 : 1.

M e i e t ö ö a l a d.
Nende eesmärk ja ülem siht on ikka evangelisatsioon ja usklikkude kasvatamine. Übinõudeks tarvitame koole, polikliinikuid, kuulutamist, haigemaju, näpu-töötunde, pühapäevakoole ja otsekohest kuulutamist, kus seda võib toime panna. Viimasel 5 aastal on abinõuks olnud ka misjonilaev, millega on evangeeliumi viidud sinna, kus misjoniasutusi ei ole, ja kus ometi hulgald elavad ja surevad pimeduses. Ma ei peaks ka nimetamata jätma kirjanustööd, mida püüame teha nende heaks, kes mõistavad lugeda. Meie misjoni poolt on tõlgitud mitmed piiblistofad araabia keelest kohalikkude rahvamurdesse, trükitud palju traktaate ja üks ajakiri ilmub 12 korda aastas „Bashair es solom“ (Rahusõnum). Viimane hääl kostab läbi Araabia ja India Hiinasse, ja on mitmelegi Jumala

walgust wiinud. Selle kaasandena hakkas nüüd ilmuma lisaleht eraldi naiste jaoks. Andku Jumal ka sellele õnnistust ja jäädawat wilja.

Südamest sooviksin seda misjonihendust, mis finepiiwakefest 29 aasta jooksul on kaswanud puuks, panna teie palwekätele ja teid kutsuda üles tõstseiks kaastööliseks. Meil Cestis on sellele puule palju võlgu. Minu teada on see ainuke, mille okstel ka meie võime peftada. Efimene, kes fealt lahket vastuwõtmist ja tööpõldu leidis, olin mina, siis ilmus öde Ewa Wühner ta warju alla, kes, kui Jumal lubab, minuga augustikuul Egiptusse sõidab ja loodetawasti ka öde Melita Marley. Nüüd saadame oma armastuse ja palwetega öde Leida Hammeri Inglismaale ettevalmistusele ja loodame ka teida kord meiega seltsis Egiptuse päikese kiirte all wõivat ristilippu kõrgel hoida. Ja võib-

olla koguvad meie ümber weel enne, kui Cestist lahkume, mitmedki teised, keda Isandale seal läheb tarwis ja kes walmis on oma kapteniga minema, kuhu tema aga eele läheb!? Kui see puu omi oksti meile warjuks ei sirutaks — ma ei tea, kuhu peaktime minema? Tänu Jumalale selle „palwe-, usu-, uskudewähelise- ja ewangeliseeriva misjoni eest!“ Au ja wilja tahame panna Talle jalgele.

A. Liblik.

Foto A. Liblik.

Shebiini haigemaja.

Raugele maale...

Sinetawal kummil fädeleb päike. Kuid peagi kerkib horisondilt puhtale taewafooni wäike koguke. Lähenedes suureneb, kasvab wõimsaks halliks massiks, mis waheliti piserdab kosutawalt maad. Ent ta jätkab rändamist. Võib weel silmitseda mõtiskelles teda, eriti õhtupäikese purpurpunas, ja siis lahkuw, kaob kaugele.

Kui tihti sarnaneb mõnigi inimelu sellisele pilweringkäigule: kusti teadmatult tulnud, meie omaks ja koduseks jaanud, meiega ühes töötanud ja õnnistuspiserdusi kogunud, kuid... seal lahkuw ta õhtuses hämaritus kaugele wõõrale maale.

See oli 19. jaanuaril, kus lahkus me sealt Austraaliasse Jaan Peipman, kelle raugemata süüdiuse ja ohwri-meelsuse tõttu Cestis C. E. liikumine

Jaan Peipman.

teisfordse jõulise alguse sai 1917. a. rewolutsioonipäewil. Ta oli tutwunenud Soomes kaitsewäeteenistuses olles selle õnnistusriffa liikumise ja soovis ka oma kodumaa sõpradele seda, mida Jumal on rohkesti lewitunud me noorsoo hulgas.

Viimase ajani oli ta tegew liidu kirjatoimetajana ja Allika ühingu liikmena. Si puudu Jaan Peipmani awitaw nõuanne „Noorte Elu“ toimetuses. Seal töötas ta kaasa olles 1921—1922. a. pea- ja wastutawaks toimetajaks.

Ent lahkunud on nüüd kaugele wõõrale maale me tuline C. E.-lane, kuid loodame, et see süüdius loob tulemusi kauges Austraaliaski ja wõidab paljud Kristusele.

B. B.

Palveteenistus püramiidide jalal.

Reisupilt Egiptusest.

Palav aprillikuu õhtu.

Juba kaunis madalalt valgustab päike Liibia kõrvelliiva.

Meie tõttame öömajale. Muljeist rikas, kuid väsitav päevareis kuulsa Cheopsi püramiidi jalalt oli lõppemas. Ja nüüd kandsid meid raugematud Siiria hobused eemalt valgendava fellahite küla poole. Seal kavatsesime puhata ja siis edasi rutata ühes hommikupäikesese kiirtega vanema vaaraomaa püramiidide grupi juurde, kust selgesti juba paistis meile hallvana 6000-aastane „astmetega püramiid“.

Vaatan unistades ringi. Sakiline on silmapiir. Värvide küllus on eraldi silmapaistev õhtuõhus. Päikesest ratsutab neli karjast — kiirte kullasära puistatud nende ümber. Tõttavad ka öömajale.

„Päike vajub pea, teie saate näha nende karjaste huvitavat palveviisi“,

„Kooranis olla kirjutatud: — kardan, et see kõige pahem asi on, kui minu rahvas palvega hiljaks jääb.“ — Seda nad kardavad ja paluvad siis alati ikka vähe varem.“

„Hoolas on muhameedlane palvele. Kui meie, kristlased, ka sarnast hoolt

lalt. Juba viis korralist palvet päeva jooksul võtavad oma tund aega, peale selle kõiksugused palved eraldi juhustel: ööpalved, reedesed palved, palved kurjade vaimude vastu ja veel mitmed muud.“

Tahtsin mõndagi küsida muhameedlase palveist, kuid vahepeal saabus kaunis ligidale karjaseile peatasime oma hobused, et paremini jälgida nende toimingule. Nad olid liiva peale laiali laotanud värvirikka vaiba, sandaalid jalast võtnud, ning puistasid suure hoollega, jättes meie uudishimulisi pilke tähele panemata, liiva näo, kõrvataguste, käte, jalgade peale.

„Nemad pesevad ennast; veepuudusel teevad nad seda liivaga,“ seletas minule Dr. Johanson.

Korraga peatusid karjased, asusid ritta näod Mekka poole, kus juures üks neist astus mõned sammud ette —

Muhameedlase ettevalmistamine palvele. Pesemine.

ütles Dr. Johanson hobust veidi peatades.

Vaatlesin liginevaid ratsanikke, tundes huvi näha ligemalt kõrvepoegi — vabaduslapsi — palvekombeid täitmas, mis ilmutab nende mittevabadust. Otsein pilguga külas minaretti. See puudus. Olin rõõmus, sest oli juba mind tüüdanud need päevas viis korda kostvad muezzinide hüüded Kairo minarettidelt: „Suur on Allah. Allah on üks ja Muhamed on tema prohvet. Tulge palvele!“ Ja veel hommikuti: „Tõuske magajad, palve on parem kui uni!“

Juba peatasid ratsanikud oma hobused ja astusid maha. Et päikeseloojamine polnud veel alanud, mil ajal õigeusklik moslem peab oma õhtupalvet pidama, siis vaatasin küsivalt oma kaaslaste peale. See mõistis minu pilku ja vastas:

oma jumalateenistuseks üles näitaksime kui nemad, siis meie misjonivaim võidaks terve ilma. Kuid ristiusuline on kinni omas ärvaimus, temal pole aega Jumalat teenida,“ ütlesin kurvalt Dr. Johansonile.

„Muhameedlasel on aega palveks kül-

see oli nende „eespaluja.“ Siis algas palveteenistus. Kummardus kummarduse järele, ikka uus poos endise asemele, tegid nad oma lõpmatuid kummardusi korrates masinlikult samuti kui minule, nii ka neile tundmatuid araabiakeelseid palvesõnu.

Minu kaaslane, kes näis nende kommetega põhjalikumalt tuttav olevat, tänu kauaaegsele nende seas elamisele, seletas:

„Tähtis on, et palvetamise juures nägu alati Mekka poole oleks pööratud, sest Mekka must kivi — Kaba, on nende ainuke nähtav maapealne ebajumal. Sinna nad teevad oma palverännakuid, seal peavad omi suuri pühi ja teenivad sellega siin elus turbani pähe, kuid taevas aukohad. Kui tähtis on palvetamine Mekkas, näitab koorani ütelus: — Palve Mediina tempelis on tuhat korda mõjuvam palvest

Muhameedlaste palvepoosid.

Foto A. Liblik.

teistes templites, palve Mekka templis on aga mõjuvam viimasest sada tuhat korda. —“

Muhameedlased tegid oma liigutusi edasi: kord panid käed vaheliti kõhu peale — rääkisid omi palvesõnu, siis kummardasid käed laialisirutatud sõrmedega põlvedel, kummardasid maani otsaesisega vastu vaipa, sellejärele püsti seisest käed pea kõrval põial kõrva taga, ja jälle põlvili käed põlvedel, kusjuures alati oli kuulda palvesõnu.

„Nemad usuvad, et vaimud palve ajal neid ümbritsevad, istuvad kõrvade taga, sõrmede vahel ja vaadake nüüd — nad jätavad jumalaga oma kaitseingleiga — palve on lõppenud.“

Imeliste veidrate liigutustega keerasid palvetajad oma pead korra paremale, siis pahemale poole, tõusid flegmaatsete liigutustega üles, astusid vaibalt ja palveteenistus oli lõppenud — Allah oli lepitatud.

„Kas nemad usuvad, et neid ka kaitseinglid kaitsevad?“ küsisin viies Dr. Johanson tema endiste seletuste juurde.

„Õieti polegi meie mõistete kohaselt need kaitseinglid, sest olugigi, et koorani inglid olevat loodud õredamast ja kergemast ainest kui inimesed — nimelt tulest, olla nad siiski inimestest madalamad ja surra ka enne viimast

kohtupäeva. Nende kahe, neid alati saatva ingl, „munkiiri“ ja „nankiiri“ ülesanne on üles kirjutada kõik teod ja sõnad, mis muhameedlane teeb.“

„Siis seega kaks Allahi salakuulajat,“ ütlesin naeratades vahele.

Minu sõnade peale kerge miutusega vastates jätkas Dr. Johanson.

„Ja mitte ainult inglid, vaid ka kurjad vaimud — kelle arv leegion — ümbritsevad neid alati, et neid võrgutada. Kaitseks viimaste vastu muhameedlane pea iga minut hüüab Allahi nime appi. Tapab ta looma — isegi jahil koera või jahikulli lahti lastes hüüab kurjade vaimude kaitseks Allahi nime. Seda teeb ta ka pimedasse tuppa ehk hämarasse sauna astudes, sest seal armastavat kurjad vaimud meelsamini viibida. Eraldi naised on alati nende nägemata vaenlaste vastu võitlemas. Juba tüdruku ostmisel küsitakse „biisammi?“ s. o. „kas tema alati Allahi appi kutsub?“ Naine peab seda teadma, et seda teha on tema kohus. Hommikul koduse töö alul, kallates õli riistadest välja, võttes teravilja või muid toidutagavarasid — peab ikka Allahi poole hüüdma, muidu rikuvad kurjad vaimud tema tagavarad. On aga ka juhtumisi, mil muhameedlane ei julge Allahi nime suhu võtta. See sünnib siis, kui tema

läheb abi otsima kurjadelt vaimudelt. Nemad arvavad, et soojades tervisveeallikais elutsevad kurjad vaimud, ja seal hoidku iga õigeusklik Allahi nime nimetamast, muidu allika peremehed vihastavad — ja õigeusklik jääb oodatud paranemisest ilma.“

Vaikselt ootasin omaette.

Kiiresti laskus tume ööhämarus. Õudsete kolossidena paistsid kauged püramiidid. Fellahi küla valged majad kerkisid meie ees. Ei kostnud seal sõnagi, ainult me hobuste kabjalöögid kajasid pehmes liivas.

Õudne tunne täitis mind.

Egiptus täis vaimusid ümbritses meid. Vanad muistsed jumalad olid troonilt tõugatud ja nende eluasemeid mõõda rändas uudishimulise õhtumaa-lase ülbe pilk. Kuid endised jumalad nägemata vaimudena hauduvad kättemaksmist meile uhketele võõrastele ja eriti neile kuulsate esivanemate järeletulijatele fellahitele, kes jättes oma endised jumalad nüüd asjata võitlevad nendega oma uue jumala kivilinenud palvekomettega. Võitu aga ei ole — valitseb vaid pimedus ja kõlblusetus.

Allah ei päästa Egiptust.

Võijat Jumalat aga ei otsi egiptlane.

—er.

Cheopsi püramiid.

„Sel päeval peab Jehooval altar olema keskpaigas Egiptusmaal ja samas tema raja kõrves Jehoova auks.“

Jes. 19: 19.

Kes ei tunneks neid hiiglast, Egiptuse püramiide? Ristiusu esimesel aastajal loeti neid seitsme maailma imede hulka; kuigi sest ajast peale „imede“ hulk on kasvanud, mida inimesi on teinud, on nad ikkagi praeguse tehnika ajajärgul imestamisväärt ehitused.

Need hiiglastel on paljusidki huvitanud; Napoleon oma väsinud ja tüdinenud vägedele võis vaimustust leida neist, kui sõdureile ütles: „Sõdurid, siit püramiidi tippudelt vaatavad nelikümmend aastasada teie peale alla“ — ja sellest oli küll.

Neid on näinud Abraham, kui ta Egiptusse läks, neid silmitses Joosep ja Iisrael oma poegadelega. Aastatuhanded on möödunud elu paljugi muutunud, rahvad kadunud, riigid hävinunud, kuid püramiidid seisavad veel õeldes: „Kõik kardavad aega, aeg aga kardab meid.“

Kairost 14 kilomeetrit lõuna-õhtu poole sõites, mida praegusel ajal elektriraudteel võib teha, jõuame kohale, kus need vaikivad suurused reas seisavad. Üle 30 vähemaist vendadest sirutavad end kolm suuremat omi tippu pilvita, sinetava taeva poole, nimetatud Cheopsi, Chefrani ja Mikerinose omiks — õigemini peaksime neid Kufu, Kaf-ra ja Men-kau-ra nimedega hüüdma.

Suurem neist on Cheopsi oma, mille ehitajaks arvatakse vaaraot Kufut, kes on elanud umbes 3300 a. enne Kr. Ehitatud on ta suurtest kivipankadest, mis Herodotose *) sõnade järele Araabia mägedest on toodud, teinepool Niilust.

Nad parvetati üle Niiluse, palm-palkidel veeretati ehitus kohale teed

mööda, mille valmistamiseks isegi 10 aastat olla kulunud. Tööliste arv olevat tõusnud ehituse juures 100.000, nende ülalpidamiseks kulunud prof. Levisse arvamiste järele 8.500.000 naela ehk umbes 16 miljardit Eesti marka.

Kivi kivile pannes sai püramiid astmeline, mis oma korda kattekividega kaeti, nii et lõpuks valmis saades püramiidi küljed siledad olid.

Võime ette kujutada nende mõju — päikese käes sätendavad tumedad kogud, kollakal-hallil kõrvefoonil. Kahjuks on kattekivid kõik aegade jooksul ära veetud ja ära tarvitatud, nii et neid praegu ainult 3 järel on muuseumides.

Püramiidi kõrgust arvatakse 147,8 m peale, seega on ta 30 jalga kõrgem kui Tallinna Oleviste kiriku torn, Oleviste praegune kõrgus on 139 m. Põhipinna suurus on 19.000 ruutsülda. Kui tahaksime näiteks Tallinnasse paigutada, siis võtaks ta terve Veneturu enda alla. Nurgad asuksid üks Narvamaantee, teine S. Tartumaantee alguses, kolmas Uue turul, Kaalumaja kohal ja neljas Aia tänava ja V. Viru tänava nurgal.

Püramiidi neli nurka on kaljusse raiutud, alusjooned suureviisiliselt ära looditud ja taeva kaarte järele orientitud nii hästi, et nüüdisaegsete abinõudega ka paremini ei saadaks teha.

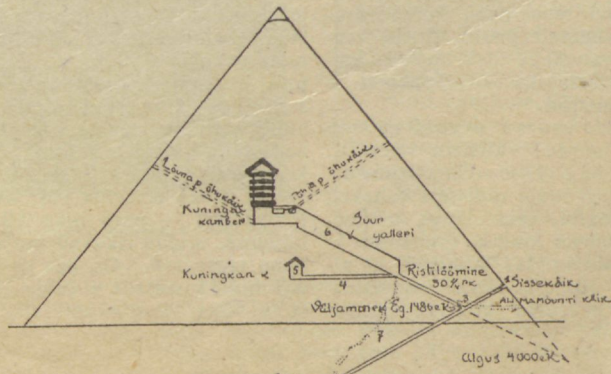
Sissekäik asub umbes 26 m kõrgusel põhjapoolsel küljel, 7,5 m keskpaigast hommiku poole. Käik oli hulk aega teadmata. Kaliif Ali Mahmud'i ajal otsiti teda, kuid ei leitud. Viimaks laskis Mahmud käiku lõhkuma hakata sisemuse poole; töö oli raske, töölised tüdinesid, kuid pea kuulsid kõminat, ning varsti olid käigus. Hiljem leiti ka tõeline sissekäik.

Sissekäigust viib meid kanal (Joon. 1:1.) 28° 18' kallakusnurga all püramiidi; ta on 120 sm kõrge, 105 sm lai ja 112 m pikk ning lõpeb koopas (2), mille suurus 14 × 8,3 m, kõrgus 1—4 m vahel. Lagi on koopal sile, põrand aga välja töötamata. 25 m kaugusel sissekäigust tõuseb teine kanal (3) sama kallakuga

ülespoole. Käigu alumine ots on suurte graniitpankadega kinni tehtud, nii et praegu kõrvalt sisse pääseb; sinna tuleb ka Ali Mahmud'i käik. 39 m järele algab suur gallerii (6) ses samas sihis kui kanal ja läheb 47,85 m ülespoole. Gallerii laius on 208 sm, kõrgus 864 sm, tema alguses keerab ära horisontaalne käik 27,5 m pikk (4) ja mis lõpeb niinimetatud kuningannakambris (5), mille suurus 5,75 × 5,25 m. Põrand on tasane, kuid lagi katuse moodi kokku pandud kaljuplaatidest. Ruum on tühi ja ilma ilustusteta, ehk küll harilikult olid surnukambrid seest maalidega kaunistatud. Sealtsamast keerab ka kaevusarnane käik alla (7), mis arvatavasti tööliste väljapääsukäiguks on olnud. Gallerii ülem ots lõpeb 1 m kõrguse servaga, mille pealt madala neljakandilise augu kaudu edasi roomates ja esmalt ühe laest alla rippuva seina alt läbi pugedes ühte veidi-avarasse ruumi, eeskambrisse pääseme. Seal edasi jõuame niinimetatud kuningakambrisse. Seinad, lagi ja põrand on selles kambris peenelt tahutud graniidist. Kambris suurus on 10,5 × 5,25 m, kõrgus 6 m. Seinad koostuvad 1,25 m paksustest graniitkihtidest, mida 5 on. Õhtupoole otsas asub punasest graniidist seest ja väljastpoolt poleeritud neljakandiline kast, suurusega 1,978 m × 0,676 m × 0,88 m (kõrgus), kuid millel kaas puudub; nurk on ka maha taotud.

Ollakse kindlal arvamisel, et see surnukirstuks pole olnud.

1765. a. leidis keegi Davison Aleksandriast suure gallerii ülemises servas ühe kanali, seal edasi tungides ja lõhkudes auku kivivi pääsis ta madalasse ruumi, mille suurus on 11,48 × 5,18 m, kõrgus aga muudlik tahumata põranda tõttu; kõrgemal kohal ei saa inimene püsti seista. 75 a. hiljem tungis kolonel Hovard Vyse 80 jalga kõrgemale, lõhkudes ka käiku ja leiab seal juures 4 sarnast kambrist. Praegu kannavad need kambrid ülalt alla lugedes järgmisi nimetusi: Campbelli Lady Arbutnoot'i, Lord Nelson'i, Wel-

Joon. 1.

*) Herodot oli Kreeka ajaloolane, kes elas umbes 485—425. a. enne Kr.

lington'i ja Davison'i nimetusi. Kõikide kambrite laed on siledad, pörandad välja töötamata.

Cheopsi püramiidi on püütud „Jumala kalendriks“ nimetada, just oma imeliste mõtude poolest, nagu oleks Jumala käsi siin tegevuses olnud, juhtides salapäraselt inimesi, et nad nii ehitasid, nagu Tema tahtis. Järgnevais ridades paneksime mõnda mõõtu, arvu tähele.

Kui võtame püramiidi küljelaiuse 232,16 m, mis meile ümbermõõdus 928,64 m annab, ja jagades viimast kahekordse püramiidi kõrgusega, saame:

$$4.232,6 : 2.147,8 = \frac{928,64}{295,6} = 3,1415$$

mis väga läheldane Ludolphi π -le on, mis võrdub 3,1415927 ja mida matemaatikas praegu tarvitatakse.

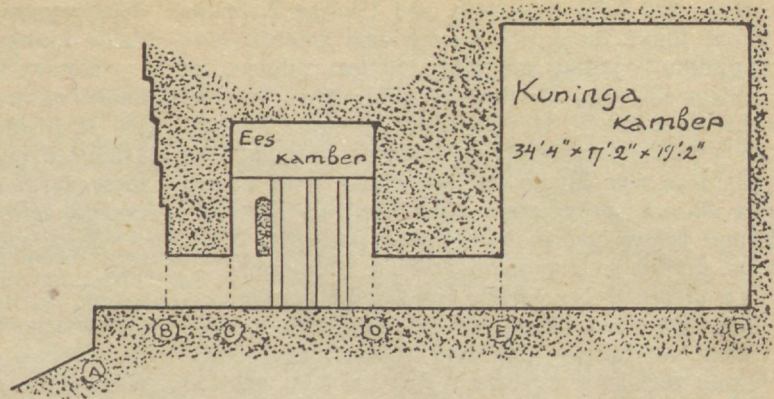
112-meetriline kanal on sihitud Põhjanaela suunas, ja aastal 2170. e. Kr. sügisel pööripäeval olla ta sinna sisse paistnud ühele märgitud kohale — uuesti paistaks ta sinna alles 26.000 aasta pärast.

Shoti astronoom prof. P. Smyth, kes seda püramiidi on uurinud, juhib tähelepanu ka selle peale, et seal sagedasti arv 5 kordub.

Kuningakamber on asetatud 50 kivi kihile, kambriseinad koostuvad 5 kihist; 5 ruumi üksteise peal; allarippuv vahesein viide rippa jagatud; ühel seinal asub nupp, mis 5 korda laiem on kui kõrgus. Selle nupu kõrgust nimetades püramiiditoliks saame mõõdu, mis ainult 0,001 mm vähem on Inglise tollist. Smythi arvamise järele on see üks mõõduüksus. 25 püramiiditollit annaks püramiidimeetri.

Jagada ring, mille läbimõõt vastab püramiidi kõrgusele, püramiiditollidega, saame arvu 365,2, mis oleks praegusaja teaduse aastapäevade hulk.

Läheks pikale kõiki arvusid ette tuua, võiks veel nii palju mainida, et prof. Smyth loeb püramiidist välja maakera ja päikese kauguse, maakera raskuse, inglise õõnesmõõdu; inglise õõnesmõõt on kvartaar (veerand), kuna keegi ei mäleta iialgi sellest veerandist suuremat mõõtu tunnud olevat; nimetus kvartaar laseb oletada, et tema millegi algmõõdu $\frac{1}{4}$ on olnud. Egiptuse suures püramiidis peituva graniitkiristu õõnsus on just neljakordne vanast inglise kvartaarist. Niisama nagu astronoomilisi mõõte ja arve püütakse välja

Joon. 2.

lugeda, just sama tehakse ka piibli ja maailma ajaloo arvudega.

Seesuguseid arvutusi on mitu; peatuksime ühe juures.

Mainitud arvutuse juures algaks aastate lugemine punktist, mille saame püramiidi külje ja käigu pikenduses; selle punkti juures oleks a. 4000 e. Kr. maailma loomise (uenduse) aasta, ülespoole mõõtmisega tulles ja lugedes üks jalg aastaks, jõuame käikude sõlme juurde; siin seisaks 1486. a. e. Kr. — nimelt Iisraeli väljaminek Egiptusest. Ülalpool tuleb suur gallerii, mille alul esineb Kristuse ristilõõmise aeg 30. a. p. Kr. 7. aprill ehk heebrea 15. niisanikuu päev. Suure gallerii alul keerab käik kuningakambri esile, mis peab sümboliseerima juutide omateed, kuna suur gallerii oma korda näitab ristiusu tõusu ja edasiminekut, mille ajajärgu lõpp on 1914. Siit peale keerab käik kuningakambri poole. Eelkäigud ja ruumid on suure viletsuse aja tähendusega, nimetatud enamalt „Avatud haua müsteeriumikamber“ ehk jälle „Suur idakamber“. Vanad egiptelased ja Messiani prohvetit kutsuvad iga kambrit veel „Kohtumõistmiskojaks“.

Suure viletsuse hakatuse all seisaks daatum 25. jaan. 1844. (Joon. 2 A), mis tähendab juutide seitsmenda viletsuse aja lõppu, lugedes neid aegu Nebukatneetsarit, nimelt lubas sel aastal Türgi sultan Euroopa riikide nõudmisel juutidele usulise vabaduse. Siit peale tuleks mõõtmisel lugeda toll aastaks. Suur viletsus algaks siis 4. aug. 1914. aastal, (B) millal ilmasõda lahti puhkes;

see aeg oleks pidanud kestma kuni 1936. aastani, kuid Jumala armastuse vaheletuleku tõttu kestis 11. nov. 1918. aastani, millal ilmasõda lõppes (C). On tähendatud sellele, et kui neid päevi ei lühendataks, siis ei pääseks ükski liha.

Järgneb eeskamber ehk kolme eesriide kamber, mis vähe rahulisemat aega kujutab, kuid mille lõpp 29. mail 1928 on, mis ajal uus sõda lahti peab puhkema. Algab tõsine suur viletsusaeg, rahvaste puhastusaeg, mille lõpp on alles 1936. aastal. Sellele järgneb rahvaste kohus ehk valguse tagasitulek idast — Issanda avalikuks saamine ja arvatavasti 1956. aastal tuhandeaastane rahuriik.

Peale nende arvude annavad mõõtmised ka Jeesuse sünnipäeva, mis olnud 4. oktoobril 4. aastal, heebrea kalendri järele 15. tiskrikuu päeval, samuti siis lehtmajadepühade aja 6. oktoobri. Jeesuse maapealne elu on kestnud $32\frac{1}{2}$ päikese ehk $33\frac{1}{2}$ kuu aastat. Veel mõndagi muud aega näitavad arvud.

On nüüd, kuidas on, uskuda neid arvutusi või mitte — ühte tahaks siiski seegi vaikiv suurus kõrve serval teha ja nimelt hüüda: Valmista end, kes päästetud oled, see, kes sind igavese armastusega armastanud, — t u l e b!

Salapärane on Cheopsi püramiid, ta üle on mõndagi tüsedat raamatut kirjutatud, poolt kui vastu ja vaielusaluseks on need imelised mõõdud olnud.

Ehk maksab siingi ütetus: „Kui need sinased vaikivad, siis peavad kivid kaisendama.“ Aineil R. V.

George Williams.

Kristlikkude Noormeeste Ühingute asutaja. V. Jõrni järele J. S.

2

Aastate pärast ütles ta tema tugeval toetusel Bridgevaterisse üles ehitatud ühingumaja sisseõnnistamisel: „Raske on unustada esimest armastust. Siin Bridgevateris õppisin vast armastama oma kallist Issandat ja Õnnistegijat, armastama Teda selle eest, mis Ta minu eest teinud. Siin tundsin vaimlise elu võrratut tähtsust. Nägin siin linnas kaht teed: teed allapoole ja teed ülespoole. Hakkasin küsima, mis saab minust, kui edasi lähen

allapoole mineval teel; kuhu saabun, kus lõpeb see tee? Tänu Jumalale, olin jäänud puhtaile radadele, aga siiski kõndisin hukatusteel. Tundsin, et lähen sellisel teel igavikku, kuradi ja tema inglite juurde, ja küsisin tõsiselt: „Võin ma pääseda sellelt teelt?“ Selles linnas jutustati mulle pääsmise võimalikkusest: tunnista oma patud, võta Kristus vastu oma päästjaks, usalda Teda ja anna tervelt Talle oma elu ja süda.“

Nagu me juba kuulsime, sai George Williams esimese tõuke überpöörmisele oma ametvendade eeskujuliku kristliku elu läbi. Sellest tulebki, et ta hiljem nii väga toonitas kristliku elu tähtsust. Ta kaasõpipoiss V. Hurmann püüdis suure hoolega veenda oma noort ametvenda tõsise ristiusu tões ja iluduses, aga lõpuks oli see siiski selle ustava noore Kristuse tunnistaja püha elu, mis ajas tee-lahkmel seisva noormehe Kristuse risti alla. See-pärast tundus ta eluaja noormeeste võlglasena.

Ka ei olnud see toreda linnakirikku kuulus jut-lustaja, kes teed näitas otsivale hingele! George Williams on hiilgav kalliskivi lihtsa kongregatsio-nalistide jutlustaja kroonis. Ehk tal küll erilised annid puudusid, tarvitas siiski Jumal teda noore George'i päästmiseks. Ja kas päästetu unustas seda? Ei iialgi. See oli ta rõõm hiljemas elus: kinni-tada argu jumalasaluseid ja neile abiks olla.

Suurt mõju avaldasid nüüd hiljuti überpöör-nule piibliuurimise kõrval Charles Finney, kirjatööd, mida loeti väga palju Lääne-Inglismaal. See prak-tiline, kaine mees armastusest hõõguva südamega oma Önnistegija vastu, kes püüdis hingi Jeesuse juurde viia kokkumatu vahvuse ja püha kannatu-sega, haaras võimsalt noore Kristuse sõdija meelt ja tahet: Kui lõpmata tähtis on õige juhatus noo-rele kristlasele, kes teed otsib, kuidas Jumalale meeldida ja olla tööline Tema viinamäel, näeme me George Williamsi juures.

Oh et alati pandaks tähele õiget aega, et moo-dustada isikut Kristuse kaju järele, niikaua kui ta veel laseb vormida! Ja sündsaim on selleks ini-mene esimese armastuse ajal.

Finney'st õppis Williams piiblit hindama ja pal-ves Vägevaimat Jumalat võitma. Suur evangelist oli „igapäevaste harjunud palvete“ vaenlane. „Rakus põlvedega apostlina“ oli ta tunnud väge-vat Jumala Vaimu tungi, mis inimest ajab lakka-matult võitlema palves enese ehk teiste önnistuse pärast, kuni on saavutatud kindlus palvekuulda-võtu suhtes.

Siis nägi noor Williams Finney'st, kuidas aetakse pühas usujulguses ja mõjukalt suurt jumalariigi asja. Müstitsism ja poeesia on head oma kohas, aga Finney'l ja ta koolil polnud aega unistamiseks. Nad pidasid seda oma ülesandeks kõrvalepõikle-matult tegevad olla vaimlise ja ihuliku jõuga. Nad olid praktilise inimõistusega mehed, kes vaatasid igapäevast kutsekohuste täitmist jumalateenistuse osana ja pühas tarkuses oskasid inimesi evangee-liuminoota meelitada.

Finney näitas ka oma raamatuis õpihimulistele õpilastele, mida võib saata korda väsimata tulidus Issanda töös. „Mitte kui vähe, vaid kui palju me võime teiste heaks teha — see on tähtis!“ sai elumotoks mehele, keda Jumal tahtis kristlikkude noormeeste juhiks teha. Sellele juhtmõttele jäi ta ustavaks 16 kuni 84 aastani.

Finney'le järgnes noore George'i vaimlises kas-vatuses vaimukas jutlustaja, nimega Thomas Bin-ney, mees, kes avaldas omal ajal head mõju Lon-

doni moraalsusele. Ta täiendas järeleandmatut valju Finney'd oma helduse ja lahkusega.

Binney lemmikteem oli halastus, armastus ven-dade vastu. „Oh usaldagem rohkem üksteist,“ üt-leb ta ühes jutluses, „uskugem õiglaselt teiste põ-himõtete ja plaanide õiglusse ja puhtusse! Kadugu meie seast umbusaldus üksteise vastu ühes kaht-lusega, teised tahavad meile kahju teha!“

Nood olid isad Kristuses, kes teda õpetasid.

3. Ülesanne.

George Williams tahtis Jumalat austada maises ja taevases kutses. Ja kes tema kombel ustav on pisku üle, selle paneb Jumal palju üle juba siin maa peal. Kes võtab Kristuse täiusest armu Ju-malale pühitsetud eluks, saab ka kalli eesõiguse olla teistele juhatajaks Önnistegija juures. Ja George Williams sai juhatajaks Kristuses erilisel kombel.

Ta vaimline kodumaa oli poes, tõuke über-pöörmiseks sai ta ühe päästetud ametvenna läbi, — ega see siis ime ole, et laskis tagasi voolata saadud uue elu täiuse oma lihtsa ümbruse igapäevsusse.

Nagu ta isasid Kristuses iialgi ei võinud unus-tada ja seda hiljem kauni eesõigusena tunnustas, väsinud evangeeliumiteenreile pakkuda julgustavat lohutust ja mõjukat abi, nii tundis ta enese terve eluaeg noormeeste võlglasena olevat: oli ta ju noormehe Jumalale pühitsetud elu läbi rahuteele juhitud saanud.

Kui talt kõrges vanaduses küsiti, mis talle pea-mõtteks eluajal olnud, vastas ta: „Tänumeelsus Jumala vastu Ta helduse eest, et Ta mind, oma vä-himat teenrit, on tarvitanud oma kuningriigi edenda-miseks noormeeste seas.“ — See oli ta ülesanne ja selleks kulutas kõik oma jõu, aga äri tarvitas ta abinõuna selleks.

„Esmalt Jumal!“ kõneles väike raamitud salm George Williams'i töökoja seinal külalisele, ja selle salmi tõde avaldus selle äri-mehe ja pärastise Kristlikkude Ühingute värssti terves elus.

Muidugi ei olnud hiljuti überpöörnud maa-noormehel mingisuguseid plaane, millised oleksid aimata lasknud, mis Jumal tahtis tast hiljem teha. Oh ei, ta ei viitnud oma kallist aega unistades kenadest tulevikupiltidest, vaid töötas ustavalt sel-les, mida päev tõi talle tööks Jumalale ja inimes-tele, ja tal oli ainult üks eesmärk: Jumalat oma elus austada.

Varsti pärast oma überpöörmist hakkas ta mõne äri-ametvonnaga palvekoosolekuid pidama ku-sagil ärihoone kõrvalruumis. Siis valmistus ta ette usina käimise läbi ühes piibliklassis pühapäeva-koolitööle ja tast sai tubli kaastööline sellel alal.

Ta oli innuga täidetud eestvõitleja, ja igatses selle järele, võitusid saavutada oma kuningale Jee-susele.

Mõne kuu pärast selle lihtsa õpipoisi über-pöörmist oli äri-vaim Bridgevateris hoopis teiseks muutunud. Alustatud piiblitundidest ja palvekoos-olekuist võeti elavalt osa. (Järgneb.)

Hispaania wennad.

D. Alcofi järele D. W.

Nii oli siis jälle üks sammus warisenud. Ta julgese silmad ja kattis näo. Ja selgelt, puhtalt ja kullakelt woolas talle elustaw päite, täites selgema rõõmuga.

Arm — selge arm, mitte oma teenistus! Ei au inimeste ees, ei wagad teod, pühade jäänuste ja piitide kummardamine, ei paastumised ega rikkalikud annetused, ei, waid elu Tema meel, Tema armastuses, täieline lihalise südamme äraandmine, — see oli tee, mis ilmus uues testamendis, ja selle kalliskivi wastu purunes inintarfus kui nõrk klaas!

Karlos ohkas; weel kord wajus ta sügawas palwe oma Õnnistegija ette. „Wii Sina mind, Issand, oma järel — Sinu järel tahan käia läbi häda, öö ja pimeduse, kui tahad Sa, ära laje mind wärska ega nõrked ahe mõitlus!“

Möödusid päewad täis rõõmu. Müüdi hakkas Don Karlos igatsema tegevust; oli küll raske tal lahutada Mueerast ja isade loojist, ometi otustas ta waimats otsoobri alul Sevillasse sõita, et end seal preskrits õnnistada lasta. Ta tahtis oma Issandat täiesti teenida ja rääkimatut rõõmu, mis jai talle osaks, ka teistele jagada, jeks sundis teda wägew igatjus.

Rahju oli Doloresist, talle armsaim tunbidel, mil ta wõis lugeda talle uuest testamendist. Kaske oli belda, kui palju mõistis Dolores, ehk küll ta oli oma perenaist enam õppinud kui teised naised tema teijusest. Ta ei kõnelnud palju, kuid jälgis oma isanda seletuste suure huwiga ega wõinud jageli püaraid warjata kuuldes armastusest, mis puudutas teda nii soojalt. Siiski ei unustanud ta ial, et oli waid teenija.

Täna, lahtumistunnil astis aga Dolores nähtawasti erutatult loojihärra ette ja waatas paluwal pilgul sellele filmi.

„Weel üks sõna, sennor, — üks palwe! Olge ettewaatlik suures limas; ilm on halb ja maa, millel käite, palaw!“

Don Karlos naeratas. Mis wõiks teda tabada?

Ta tahab waikselt töötada, lahutatud kärarikkast, mühisewast maailmast. Omaist südamest waid wõiwad hädaohud tõusta; sead peab küll walwama!

„Ära tarda midagi, hea Dolores,“ ütles ta, „mis wõiks mulle juhtuda?“

Seal tõstis Dolores käed kui surmahirmus.

„Ja siiski palun ma teid, sennor, ettewaatust! Kaaluge oma kõnet, ärge utalbage inimesi! Igalpool walitseb jalalikkus, pettus, äraandmine, kui kergesti mõistetakse teid teist! Te oleti nii puhjas ja hea, ja — andestage oma lapsepõlwe hoolidajale! — Te ei tea midagi maailma kawalusest ja kurjusest. Lugege, ent ärge belge sellele, teda ei tunne, neid häid sõnu, mis lugestite mulle, jekt ka parim moonutatakse ja pöördakse.“

„Tänu sulle, ja truu! Ära muretse, ma waatan ette, ma luban seda sulle. Ometi ei ole ma omas raamatust muud leidnud kui tõde, ja see peab ju ikka maksma. Ela hästi, ja usuh tänu!“

Oli tore sügispäew, ja rõõmial mees ratsutas noor aadlimes edasi. Möödusid

forgetamme- ja kastanitikud, paljad, päikese- kõrwetatud lagenditud ja kohati aiad, kus särasid wiimased juwililled ja piilusid tumedast lehestikust kahwatanud oliiwid ja kuldollajad apselinud.

Noormehe süda paisus, rõõmus julgus ja lootus leida pea huwitawa tegevusala tõstis ta meeleolu, tal näis kui ootaks teda sama naerataw, päikesküllane elu. Reisu lõpud tuli aga äkki ilmamuudatus. Täna- hallist taewast walas lakkamatult jääkülma wihma ja Karlos oli sunnitud ulualust otsima.

Ta kutsus oma kaaslase, kelle Diego talle kaasa annud, ja ütles: „Waata seal, Jorge, seal tee ääres on wäike hurtsik. Waewalt leiame seal toidust, ometi oleme wihma eest warjatud; ratsuta sinna ja palu meile paika tule ääres ja hobuste pehmet põhku!“

Laike peremees wastas reisirijale uhke, üksoõike rahuga: „Muidugi, mu maja on küllaliste kajutada, kuid praegu on ju kõik ruumid täis: härra oma toreda saatonnaga jõudis teie eel siia. Ka õhtuõõki pole wõimalik saada.“

See oli halb sõnum; siiski ei tahtnud õrnatundeline Karlos end wõõrale peale jumbida.

„Nii jõidame siis Ceija'ni, ehk leiame seal, mida wajame,“ ütles ta ja pööris näo jälle julgelt tormi poole.

Sel hetkel ilmus uksele piik, jale mehekoju. „Ega teie sellises tormis taha edasi ratsutada, sennor,“ hüüdis wõõras ehmuult. „Ruhage mulle kui emeijajõudnule, et teid palun omaks külaliskes! Astuge siise, tuli leegitseb heledalt, ja mu reisu tagawarast jaame pea maitswa söögi.“

Hispaanlase wiisakusega tänas Don Karlos ega olnud koke ettepanekuga nõus, kuid haritud wõõra lahke, waba olek wõitis ta kahtluse, ja lustilist pragisewal tuel oli ka oma tõmbejõud.

Karlosele näis, nagu oleks ta wõõrast ju kord näinud, wõib-olla fray Konstantiino loenguil? Igatahes oli ta aadlimes puhtamaist „sangre azul“ (sinisest werest), seda näitasid ta laitmata kumbed ja walitud keel, mis tunnistas kõrgeist haridusest.

Tähelepanelikult hoolitjes ta söögilaul noore külalise tarwiduste eest ja waimurikas kõnelus tegi rikkaliku söögi weel kutawamaks.

Peremehelt jai Karlos wõõra nime teada, kui see söögiajakas ümber rõiwastus; see oli Don Karlos de Seejo, Toro ülim walitsusliige; ta abikaaja donna Isabella oli kuninglikust soost.

Näis, et wõõras tunneb hästi Sevilla linna ja sealset peenemat seikstonda; ka fray Konstantiino jutlustest rääkis ta juure waimustusega ja Karlos kahetse, et tema polnud jama tähelepanelikult loengule jälginud. Müüdi kuulaks ta südamega, tõstis, sügawas palwe.

„Kas tunnete fraatri wäikest kirja „Watuje tunnistus“, sennor? — Ei?“ — wõttes riunatastust wäikeste raamatu ja ulatades selle noormehele, „lugege senti kui ma kirjutun, ta on seda wäärt!“

Ruttu wõttis Don Karlos raamatu ja

lõi selle lahti; koke kõitsid teda sõnad: „Nii oli inimese uhkus, ta tahtis ise Jumal olla, ent nii suur oli Siinu kaastundmus ta wastu langemises, et Sa tulid alla, jaid tõstis inimejeks, sulajeks, et Sa wabastaksid minu“... Ja edasi: „Kas ei karistatud Sind teiste ülekohtu pärast? Kas pole Su weres jõud, mis pefeb terwe inimsoo patud? Kas ei tee Siin warandused mind rikkaks, ehk küll Madama süü tegi mu waejeks?“ — „Ja oleks terwe ilma patud mu peal, siis usaldaksin Sind ometi, oleksin kindel, et Su ohwer, Su andeksandmine on minu.“

„Imeline!“ hüüdis Karlos tahtmatult; raamat langes ta käest.

Imestamult tõstis de Seejo pea.

„Imeline, sennor? — Mis siis? Kas ehk see, et selline waga mees kui fray Konstantiino tunneb nii sügawalt oma pattu? Kas ei ole juurimad pühakud kõigil aegadel nii tunnud? Tusetage meelde piha Augustiinust; tunnete ju tema kirju?“

„Jah, nad mõistawad, mida teised ei suuda näha,“ jostas Karlos.

„Nii see on. Wilets ja rikutud on ka puhtaim elu suure Jumalapoja elu kõrwal, jama kui meie kirikute ja lojide walge marmor hallina paistab walge, wärsk taewalume kõrwal.“

Särafilmil ütles Karlos: „See käsi, mis näitab meie patte ja wigu, wõib neid pesta ja teeb meie rõiwad lumivalgeks Talle weres.“

Don de Seejo imestus kaswas, liigutus paistis ta ilusalt näolt. „Teie, sennor, ei ole waid haritud teoloog,“ rääkis ta, „teie olete tõsine otstija.“

„Ma otstin kirjas südamme ja hingega, sennor, ja kiri on, mis tunnustab Kristusest ja tootab igawese elu.“ — Ta mõtles waid filmapilgu, siis rääkis ta usaldawalt: „Teie olete aumees ja — enam kui seda: ma tohin uskuda, et mind ei anta ära, et mind mõistetaks. Seepärast julgen belda, et oman kallist warandust — meie Issanda ja Õnnistegija uut testamenti kastilia teeli.“

See oli julge tunnistus, sõna, millest olenes surm ehk elu, kui kuulsid seda kutsujata kõrwad.

Kerge wärin raputas Don de Seejo't, kuid ta tõstis silmis säras selge, sügaw walgu. „Meie oleme wennad,“ wastas ta tafa, „teie warandus on ka minu warandus.“

Südamlik läepigistus kinnitas tekkinud sõpruse.

Oli ju õötund, kuid weel ei wõinud jumalaotstijad oma kahelõne lõpetada. Don Karlosele olid weel mitmed uue testamendi tõed tumedad, küsimusi tõusis huultele, iseäranis see, mis ei nimetata midagi puhasustulest?

Ta tahtis ju hea ja waga katoliiklane olla, seepärast küsis ta; ta tahtis selgelt näha, uut usku mõista, ja ometi ei tahtnud ta senihest ufukombest loobuda. Tekkis äge sõnawahetus, ja imeline — ta seni nii jõulised sõjariistad purunesid klaasina; jeal, kus ta arwas kindlasti seiswat, hakkas ta waruama, igast kindlusest tõugati ta wälja.

Nii rahulised, tõstis ja selged olid de Seejo wastused, nii weenwad ta wäited.

Waimaks wäljendus Don Karlose meele-

heitlik kartus hüüdes: „Nii ei leia ka teie midagi puhastustulest jee raamatus, fennor? Walmistujeta, puhastujeta minna igawikku, hukatusse, — see on hirmus mõte!”

„Teie unustate armu, fennor! Ei waja me puhastustuld ega pühakute eestkostmist, ei, me lahkume ja läheme Kristuse juurde, — mulle on see juurim ja kauneim troost.”

„Weel waidles noor teoloog — meeleheitel, nõuta, wästinuna; ei olnud enam sõjariistu, ei pattudest lahtiostmist, ei surmte eest palumist, jah kuhu jäi kiriku eestimatus? Häwitatud, lööbud! Pea wajus rinnale, ta pidi kaotama.

Siis karjus ta äkki furmahirmus nagu see, keda neelab woog: „Zumal olgu meiegal Wistan ma kõik enesest, siis — olen ma ketser — luterlane!”

Tagaetuna käis ta toas: „Minult seda mitte, — ainult seda mitte; selle ees tunnen ma jälestust, ma kardan seda!”

De Seejo tõusis üles: „Mina mitte”, rääkis ta kindla häälega. „Znimejed annawad küll häbinimesid, Zumal aga kroonib meid auminega. Kui ta kutsub mind, siis jälgin talle igalpool, ka öös ja pimeduses, jah, ta selle waele ilma piinas ja hirmus! — Ja sina, wend, kas wõiksid ja oma silmad kord nähtud heleda walguise eest sulgeda? — Pead ja walides ühest loobuma, siis ärgu olgu see ju Zsband ja Päärtja!”

Zbas koitis ju päew, weel ei mõelnud kõnelejad uue peale.

Nüüd põlhwitasid mõlemad liigutatult, täis põlewat igatsust ja palawat palwet.

Südamestulewas palwes mainis de Seejo ühiseid soowe ja nuresid, ta palus teijiti, nagu Karlos oli harjunud; nii palus see, kes on kaua aegies läbitäimies Jumalaga õppinud alandlikus usaldujes lähenema ei ettekujutatud jumalusele, waid elawale Zumalale. Päiteje helendawal walgel waikib tormine meri, nii rahustus erutatud noor süda palwes ja täitus uue usujulgusega.

Karlos tundis, et see kohtamine oli armukingitus; lahkumisel tänas ta südamliku käepigistulega.

„Usuwennad ei waja truuduswannet”, rääkis de Seejo tõsijelt. „Ühte lubage weel öelda, fennor: Zkka truu ja õiglane, kuid ettewaatust sõnus ja tegudes! Kord otsustatud, ja jõud ja elu on Zsbanda päralt!”

Don Karlosi selge, otsekohene pilk rääkis enam kui kinnitawad sõnad. „Paluge mu eest, fennor, palus ta, „teie tegite mulle nii palju, paluge, et Wägewaim õnnistaks teie tööd ja kingiks mulle jõudu kindlaks jääda hädas ja jurnas!”

Waene eesliajaja ja ritas aadlimees olid soojas wennaarmastuses selle suurematu hinge kallal töötanud, täites truuwilt Zsbanda käsu: olla inimpiüdjad jumalariigis.

Selgelt ja tullalet tõusis päew, ja sõbrad lahkusid — wõib-olla jäädawalt.

IV.

Kui sündmusriika aja mõõdudes näed jälle tuntud kohti, siis ootab, et ka nendega oleks sündinud muutus.

Nii mõtles Don Karlos, kui ta tuli Sevillasse onu majja.

Kuid — endine! Wana rahutu ilma-elu, nüüd weel tähjem endijest, inimesed tähjad, nende elu ja toimimine rumalam kui enne.

Donna Beatrice oli endine, ja ometi ei kaotanud Don Karlos enam taiaaalu. Tal oli ju kindel tugi; ta süda oli waba tade-
dusest, ihaldamisest. Onnitar Znes, kes külastas sageli wanematemaja, rõõmustus sugulaie tulekust; teijiti don Manuel ja don Baltajar, kuna halwatud don Gonjal-
wol jätus preestreile ja usule waid pilget ja naeru.

Linna puhta rõõmu walmistas tagasi-
tulnule wenna Zuani pikem kiri. Ta ei jutustanud palju omist läbielamist, kuid näis, et liihite sõda Prantusmaa ja His-
paania wahel, mis puhkes Philipp II troo-
nileastumisel, oli talle õnne toonud. Ta oli rikka riütlil admiral Koligny jaatkon-
nast wangistanud, ja sõjakomne nõudis, et wõidetu annab wõitjale oma mõõga. Selle wahwuse eest wõis Zuan suurt taju
ja hiilgawat au loota. Nii täitusid ta
armajamad soowid!

Wenna süda tundis kaasa ja rõõmustus. Zuan oli ifka julge, wõitja; kõiges esimene, kiire otustamas, kartmata läbi wiimas. Zu poijina polnud ükski asi talle liig raste, ükski tahtistus wõitmatu. Läbi — selle märguõnaga raius ta sõlmed nagu waheda mõõgaga ja oli eesmärgil, kuid ei kiidelnud. Mis ime, kui ta nüüd naeratas talle õnn? — Zkka käib ta heledal päikes-
walgel, ja kindlasti saab talle õnn ofaks — leida armastatud isa!

Don Karlos õhtas. Pareim on hirm-
saim teadmine kui teadmatu, mis närib ja waewab.

Karlos ei käinud fray Konstantiino loenguil, ta käis peakirikus ta jutlusi kuulamas. Nüüd mõistis ta nad teijiti. Ei mainitud Rooma õpetusi, waid hoiatati hoolsaltwalitud sõnus käia waleiteid, loota enese tegudest õndsaks saada; iga jutlus käsitas Kristust kui õnnistegijat, kes suu-
dab kõiki rahuldada, — kui ristilrippujat, kes wabastab igaft patujüüft.

Kõik, mis oli Don Karlosile ju lapsena kallis ja armas, warises ta käest. Ta ei mõelnud enam kiriku auameteile; ta tead-
mised, piüided olid nagu tähi põht. Kõll tahtis ta weel preestriks saada, tahtis kua-
gil waikes murgas ettewaatlikult neid töö-
desid küllmata, mis õnnestajid ta hinge. Kuid, kas polnud see poolik, arg töö; ta ei teadnud seda weel.

Kui sugulased teaksid, milliseid mõtteid warjas ta puhas, walge otsaesine!

Walusamana ihulikust hädast näis talle teotus. Jälestusega pöörasid kõik head katoliiklased temale — ketserile — selja; määritud, häbitatud oleks ta aus nimi. Jah, kui langes waiksemgi kahtlus ta peale, siis kaotaks ta wõib-olla warsti elu ja wabaduse, ja hirmud, milliseid mõtles kurjuse ja mehtuses leidnud inimwaim, awa-
sid ta ees põhjatu kuristik.

Za ta wend — Don Zuan?! Weel italgi polnud tal wenna ees saladusi, kas peaks ta oma suure pöördde, selle kardetawa ja ometi nii õnnestawa waranduse ta eest warjama? Ta mõtles, tema turbut, tema põlgust ei juuda ta kannatada, ja jüisti — jüisti! . . .

De Seejo soowitusel tutwunes Don Kar-
los arsti Zojoadaga; liihiteje tõiste kõne-
luse järele jutustas arst talle organiiseeri-
tud usklikkude kogudusest Sevillas.

Selle huwitawale teatele järgnes kutsu
koosolekuil oja wõtta; need peeti õhtuti
donna Zabella de Baena majas, kuhu ko-
gusid tähtjad mehed, et weinalikus armas-
tuses ja alandlikus palwes Zsbandat kiita.

Oli hädaohtlik kutsu, seda teadis Don
Karlos; kuid kas pidi tema kartlikum olemata
kui teised Hispaania suured, nõrgem nais-
test? —

Kõigil neil, keda nägi Don Karlos koos-
olekuil, oli kindel igapäewane ülesanne;
tema — Karlos — waid waewles kahtlus-
is, wõitles sügawusis.

Kas seepärast, et ta ehk oli poolik, leige?
Ei, ta terve süda kisedas Zumala järele,
ta lootus tugenes täiesti Kristuse ristijur-
male. Helde käega hoolitjes ta waeste ja
wilehate eest, ja piüüdes fergendada teiste
häda, tundis ta sageli kibedat walu wõi-
delbes hinges inimliku kartulega. Waikfel
kefööturnuil wiis rahutus ta mõnikord kre-
madeerole — põletamispaigale. Seal käis
ta rahutult ebaft-tagaji. Ta oli inimene
— waid inimene — ja kartis teotust, tun-
dis ju ette waritsema saatuse kibedat furma-
piina. Ta pidi seda pimedat teed käima,
see oli kindel, tagafi ei lubanud tal ta sü-
gawaimad tunded; et Zumala käsi oli wä-
gew aitama ka igas walus ja igas hirmus
ta weel ei teadnud. —

Sevillas walitjes tormieelne rahu. Znt-
wiifitor Sevilla ülempiiskop Fernando de
Baldez, seitsmekümne ihe aastane rauf,
küll metif ja järeleandmata, oli hetfel
enam huwitatud warandustekogumijest kui
tagatijamijest. Küll jüüdati tuleriite juu-
tiddele ja mauridele; kuid protestantlastest
oli waid ühele tulefurm ofaks saanud. Siis
näis „püha walitus” uniuwat; tõeliseft
aga kogus ta häwitawat jõudu, täitis põh-
jata kuristikü hirmsamate leidusega, et tohu-
tawamat tööd waele süüta hulga seas alata.

Sel waikfel ajal ei wiitwanud Zu-
isand oma tööd pöörnud hingedes tege-
maft ja saatis walitute hulka uufi wõitlejaid.

Don Zuani hinges liikus kahtlusi.

Don Marmel kiirustas otustamijele,
soowis, et ta laseks ju end õnnistada ja
saaks siis hea koha; onu tahtis teda auft
ja hiilguseft ümbriketuna näha; sugu-
lane — preester tähendas kardetawal ajal
palju.

Zkka weel wotas Karlos. Ta õrnas
südametunnistuses, mis nüüd weel õrne-
maks saanud, liitus kartlik küsimus, kas
tohib tema — ketser katoliku kiriku mõis-
tete järele — üldse weel preester olla?

Sesse wankuwuse langes hieronüü-
mismunga sõna: „Kui tahate waimulikuts
saada, Don Karlos, siis omandage walge
tunnika ja püha hieronüümufe pruun man-
tel!”

(Järgneb.)

Liidu aastapeakoosolek

peetakse Haapsalus 3. Ülestõusmisipähal,
mis puhuks iga ühing saatku iga 15 tegew-
liitme kohta 1 jaadiku. Koosoleku kama
on aruanded, walimised ja läbirääkimised.

Alljärgnevalt anname ajaloolise lüüsilise ülevaate kristlikust müstikast, nagu ta meile esineb ta tähtsamais esindajais.

1) Müstika Uues Testamendis:

- a) Jeesuse juures,
- b) Johannese juures ja
- d) Pauluse juures.

2) Apostlite ajale järgnev müstika:

A) Hommikumaal:

- a) Aleksandria Clements, 220 a. p. Kr.
- b) Athanasius, 3—4. sajangu vahel.
- d) Dionysius Areopagita, 500 a. p. Kr.

B) Öhtumaal:

- a) Augustiin, 430 a. p. Kr.
- b) Skoutus Erigena, 810 a. p. Kr.

3) Keksaja müstika:

- a) Clairvoux Bernhard, 1153 †.
- b) Bingeni Hildegard, 1179 †.
- d) St. Victori Hugo,
- e) Assiisi Franz, 1226 †.
- g) Magdeburgi Mathilde, 1285 †.
- h) Meister Eckhard, 1327 †.
- i) Johannes Tauler, 1361 †.
- k) Heinrich Suso, 1366 †.
- l) Rusbroeki Johannes, 1381 †.
- m) Rulman Merswin, 1382 †.
- n) Kempeni Toomas, 1471 †.

4) Kvietistlik müstika:

- a) Püha Teresia, 1582 †.
- b) Juan de la Cruz,
- d) Michael Molinas, 1670.
- e) Madame Muyon, 1717 †.
- g) de la Mothe-Guyon, samal ajal.

5) Loodusmüstikud:

- a) Jakob Böhme, 1624 †.
- b) Angelus Silesius (Scheffler), 1677 †.

6) Pietistlik müstika:

- a) Johann Arndt, 1621 †.
- b) Heinrich Müller, 1675 †.
- d) Paul Gebhardt, 1676 †.
- e) Philipp Speuer, 1705 †.
- g) August Hermann Francke, 1727 †.
- h) Gerhard Terstegen, 1769 †.

7) Vennastekogoduslik müstika:

- a) Krahv Zinzendorf, 1760 †.

8) Uuemaaegne müstika:

- a) Metodismis
- b) Kveekerite juures.
- d) Swedenborgianide juures.
- e) Oxfordi pühitusliikumine.
- g) Los Angelise liikumine.

9) Kodumaa müstilised nähtused.

Olen selle ülevaate seks kokku seadnud, et igaüks, kes asjast huvitatud on, selles juhatus leiab, kust ja mida uurimise alla võtta.

Nüüd peatume veel lühidalt tähtsamate müstikute juures ja tutvuneme nendega veidi, et need meile muidu surnud nimes vähegi lähemale astuksid ja tuttavamaks saaksid.

Meie kallis Lunastaja, Issand Jeesus, kui Jumal-inimene, on suurem müstiline ime. Nagu loogos, „sõna“, on ta igavesti olnud Isa juures ja Isa sees, Isa tema sees ja meie Poja sees ja seega kõik Jumala sees. See on see suur müstiline rõngas. Siin suhtuvad meie põhiolemised. Sama, kui Poja sees inimene jumalikust olemisest põhiolemises osa on saanud, on ka kõik loodus tema läbi ja temale tehtud. Kristuses puutume kokku loodusega kui Jumala elu ilmutusega põhiolemises. Ja see loodus õhkab ka ja ootab taga jumalaste au ilmumist, mil ka tema vabaneks kaduvuse kibedaist kütkest. Kõigil olemisel on üks alglaite — Jumal. Seepärast ei rahuldu ka meie hing omas sügavamas olemises kunagi kurja ja kaduvuse paeltes. Nagu magnetnõel tuksub ja heitleb ta rahutult siia ja sinna, kuni leiab oma olemise põhitoe — Jumala. Nagu oks astume ühendusse Kristusega uues sünnis ja nüüd hoovab teadvalt igavene olemine ja jumalik õndsus meie surematus vaimus. Tema meie sees ja meie Tema sees. Suur müstiline, harilisele mõistusele taipamata õndsus ja olemine.

Ja Kristuse palveelu ilmutab meile müstilisi elamusi kõige puhtamal ja aulisemal viisil. Ta palve Jordanil, kus end avab taevas ja P. V. temale laskub ning Jumala kuuldav hääl end ilmutab. Sama näeme meie Taabori mäel, kus Jeesus palveühenduses on taevaliste olevustega. Ja viimaks ta võitluse öö Keetsemanis on täis saladuslikke müstilisi nähtusi ja suuri küsimusi. (Järgneb.)

Mõtteid elust.

Kadedus ja enda armastus — on elus kõige ilusa ja püha mõrvisjad inimestes, kaks tähtimatut õde, kes segavad üldist wendlust ja sarnasust.

Maailma tarkuse suurenedes inimeses wähenewad taš, sageli lõplikult, teadmised Jumalast.

Minult usk, lootus, armastus ja palve on inimese elu ja päästmine.

Minult see walguš on tõeline, millest inimene asudes temas, ise särab.

Küüti targalt inimeselt: mis on juhus? Ta wastas: „Ettenägewufe saladus.“ — Polegi juhusi. Kõik, mis ka ei juhtuks meil elus: rõõmustawat wõi kurwastawat, oodatut wõi ootamatut — on Jumala awalduš mitmefugufel näol.

20. veebruaril kõneles öde A. Liblik linna misjonisaalis — Egiptuse misjonist ühes valguspiltidega.

Viljandimaal nähti „Waba Maa“ teatel veebruaril keskel huvitavat loodusnähtust: tumepunast risti taevavõlvil, mis umbes pool tundi püsinud.

Meie liidujuhataja P. Sink töötab pikemat aega juba Narvas — nagu kuulda, õnnistusrikkalt. Pikemalt järgmises numbris.

Egiptuse misjoniväljale lähevad öed M. Marley, — kes hiljuti ülikooli lõpetas, ja L. Hammer. Esimene neist arstiks, teine haigeravitsejaks.

Olgu rikkalikult õnnistatud nende tee.

Uuest aastast hakkas Tallinnas ilmuma uus usklike noorte ajakiri „Ringkonna leht“ kus tahetakse teateid tuua

Tallinna usklike noorte ühingute elust kaks korda kuus „Väikeste Tähtede“ suuruses. Vastutav toimetaja on Tabea Korjus.

Lastepäev Trilgis. 23. jaan. s. a. peatus pühapäevakooli lastegrupp Trilgis püstitatud tulba juures, millel seisis 2. Päev oli pidulik. Hommikune koosolek suurel osavõtul oli kohalikus palvelas. Peale sissejuhatava selgitava kõne kandsid ette lapsed suure innuga palasid. Lastesõber Jeesus viibis me seas. Pisardusid silmad . . . Laste rõõm aga oli suur. Abilistena viibisid me hulgas väikesed sõbrad Lehtsest ja Viru-Jakobist. Julgust ja uut tahte jõudu andsid tervitushüüded: edasi!

27. veebruaril pühitses Tallinna Alrika Bapt. kog. C. E. Ühing oma 10.

aastapäeva. Pärast üldkoosolekut oli omavaheline koosviibimine. Ühtlasi kujunes see ka lahkumisõhtuks, sest järgneval päeval sõitsid öed M. Tamfeldt ja L. Ventsel Austraaliasse. Tohime soovida lahkujale õnneliku reisu ja elu — nii sama ka ühingule õnnisturikast tulevikku.

Paaril pühapäeval veebruarikuus korraldasid Tall. S. Risti ja Ev. Kristlaste C. E. noored „Noorte Elu“ müüki majast majja, laotades seal juures ka traktaate. Kandku seegi külvatud sõna vilja.

Järjekorraline üldnaiskoosolek Tallinnas peetakse 5. aprillil kell 7 ö. Evan-geeliumi Kristlaste Vabakoguduse palvelas. Väike Kompassi t. nr. 14.

Kõik naisterahvad on teretulemast!

Sõnade seletusi.

fellah — Egiptuse põlduhariva rahvaosa liikme nimetus.
flegmaatiline — rahumeelne, waimuloid, ätstõitne, tuim.
karjäär — õnnelik elutäit.
koloss — hiigel.
kremadeero — põletuspait.
kummaline — imeline, iheäraline.
kvietism — Zumalasse ühnenemine waike palwe teel.
lakkamatult — järelejätmata, lõpumatult.
minarett — muhamediuuliste jumalatoja torn.
muezzin — muhamediuuliste palweaja-huulutaja.
orientima — ilmakaarte kohajelt torraldama, seadma.
ortodoks — õigeuuline.
pietism — wagatus.
pühak — püha mees.

Kellel juhtub olewat endisi waimulikke ajakirju ja raamatuid, mida ise ei tarwita, palume saata ehk soowiforral teatada liidyle aadressil: Tallinna, postkast № 284.

Toimetuselt.

„Noorte Elu“ aastatellimiste kogujate wahel loositawad auhinnaid laugesid järgmiselt:

Palestiina monograafia 300 kunstiväärtuslike üleswõttega Pühamaalt — W. Blumenthal, Rõmmelt.

Dehningeri „Kristifoguduse ajalugu“ ilukõites — M. Wasing, Keila.

Wäike taskupiibel nahkõites — M. Tohver, Haapsalu.
Noobiraamat „Laulud Talle kiituseks“ — R. Roos, Narwa-Jõejuust.

Wäike taskupiibel — S. Weidit, Tallinnast.

Saklaseelne piiblikonordants — W. Peipman, Tallinnast.

Lõppeks olgu soojem tänu kõigile, kelle nimed küll siin ei esine, kuid kes aitasid kaasa „Noorte Elu“ aastatellimiste korjamisele ja lewitamisele. Teadkem, et leegi töö tsjandus pole tühine ja tulu toomata, waid ta saadab omal ajal püsiwa ja jääwama taju kõigile.

Wäljaandja: Eesti Usklike Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: W. Rakles. Toimetuse aadress: Tallinna, Iisraeli t. nr. 12—6.

I. Tallinna matustalitusäri asub nüüd

Wene tänaw nr. 10, kõnetr. 6-98, postimaja wastas.

Aust. w. I. Sakeus.

Teen iga-fuguseid **kellasepatöid.**

Tellimised palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänaw nr. 3—10 (hoowis).

Terwitades w. G. Henny.

D. Luismi puuhoow

Tallinnas, Baldiski maanteel nr. 4, kõnetr. 33—49.

Rajulik ostukoht kõigile. Head põletuspund. Teenimine torralit. Tellimiste peale saadetakse puud koju kätte. Sillad täpelt õiged. Soowi torral saetakse puud elektrijaal pooleks.

Austusega D. Luisman.

Parim kingitus

on piibel, mida wõib annetada noorele kui wanale ja mis niisid eriliselt wõimaldabud wast ilmuud wäikeste taskupiibli kaudu.

Saadawal Briti- ja Wäljamaa Piibliseltitl Kataktaewu tän. 4, Tallinnas ja Kroonuaia tän. 11, Tartus.